

EIROPAS KOMISIJA

Briselē, 6.10.2010.
COM(2010) 546 galīgā redakcija

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

**Stratēģijas “Eiropa 2020” pamatiniciatīva
“Inovācijas savienība”**

SEC(2010) 1161

Kopsavilkums

Laikā, kad noteikti publiskā budžeta ierobežojumi, kad vērojamas būtiskas demogrāfiskās pārmaiņas un arvien pastiprinās konkurence pasaulē, Eiropas konkurētspēja, mūsu spēja radīt miljoniem jaunu darbavietu, kas aizstātu krīzes laikā zaudētās, un mūsu turpmākais dzīves līmenis ir atkarīgs no spējas rosināt ražojumu, pakalpojumu, uzņēmējdarbības un sociālo procesu un modeļu inovāciju. Tieši tāpēc stratēģijā “Eiropa 2020” inovācija ir izvirzīta par prioritāti. Turklāt inovācija ir labākais mūsu rīcībā esošais līdzeklis, kā sekmīgi risināt tādas galvenās sociālās problēmas kā klimata pārmaiņas, energoapgāde, resursu nepietiekamība, veselība un novecošana, kas ar katru dienu kļūst arvien akūtākas.

Eiropai ir pietiekami daudz potenciāla. Mums ir pasaulē vadošie pētnieki, uzņēmēji un uzņēmumi un neatkarīgas priekšrocības vērtību, tradīciju, jaunrades un daudzveidības ziņā. Mēs esam guvuši lielus panākumus lielākā iekšējā tirgus izveidē pasaulē. Eiropas pilsoniskā sabiedrība un uzņēmumi ir aktīvi iesaistījušies strauji augošo valstu un jaunattīstības valstu ekonomikā visā pasaulē. Daudzas inovācijas, kas mainījušas pasauli, ir aizsākušās Eiropā. Taču mēs varam un mums jāpaveic vēl daudz vairāk. Apstākļos, kad pasaules ekonomika strauji mainās, mums jāizmanto savas priekšrocības un izlēmīgi jānovērš trūkumi:

- nepietiekami ieguldījumi mūsu zināšanu bāzē. Citas valstis, piemēram, ASV un Japāna, iegulda zināšanās daudz vairāk nekā mēs, un tām strauji tuvojas arī Ķīna,
- neapmierinoši pamatnosacījumi: apgrūtināta piekļuve finansējumam, augstas intelektuālā īpašuma tiesību izmaksas, gausa standartizācija un neefektīva publiskā iepirkuma izmantošana. Tas ir nopietns trūkums apstākļos, kad uzņēmumi var izvēlēties veikt ieguldījumus un pētniecību daudzviet citur pasaulē,
- pārmērīga sadrumstalotība un dublēšanās, kas dārgi maksā. Mums racionālāk jātērē savi resursi un jāsasniedz kritiskā masa.

Iespējams, lielākais izaicinājums ES un tās dalībvalstīm ir pieņemt stratēģiskāku pieeju inovācijai – pieeju, saskaņā ar kuru inovācija ir politikas pamatmērķis, kur darbība ir vērsta uz vidēja termiņa un ilgtermiņa perspektīvu, kur visi politikas instrumenti, pasākumi un finansējums ir izstrādāti inovācijas veicināšanai, kur ES un dalībvalstu/reģionālā politika ir cieši saistītas un savstarpēji papildina cita citu, un, visbeidzot, kur augstākā politiskā vadība nosaka stratēģisko programmu, regulāri uzrauga procesa gaitu un novērš aizkavējumus.

Pamatiniciatīvā “Inovācijas savienība” ir izklāstīta šāda pārliecinoša, integrējoša un stratēģiska pieeja, kurā mūsu priekšrocības izmantotas jaunos un radošos veidos, tādējādi saglabājot ekonomisko pamatu, kas nosaka mūsu dzīves līmeņa un sociālā modeļa kvalitāti, iedzīvotājiem novecojot. Darbojoties ierastajā veidā, mēs pakāpeniski zaudēsim savas salīdzinošās priekšrocības un mums nāksies samierināties Eiropas nemiņīgo lejupslīdi.

Lai izveidotu inovācijas savienību, nepieciešama šāda rīcība.

- 1. Laikā, kad noteikti budžeta ierobežojumi, ES un dalībvalstīm jāturpina ieguldīt izglītībā, pētniecībā un izstrādē, inovācijā un informācijas un komunikāciju tehnoloģijās (IKT). Šādiem ieguldījumiem ne vien jābūt pasargātiem no budžeta līdzekļu samazinājuma, bet tie, cik vien iespējams, ir jāpalielina.**

2. **Paralēli tam jāveic reformas, lai novērstu sadrumstalotību un racionālāk izmantotu naudas līdzekļus. Jāuzlabo ES un dalībvalstu pētniecības un inovācijas sistēmu savstarpējā saikne un to darbība.**
3. **Visos līmeņos jāmodernizē mūsu izglītības sistēmas. Izcilība biežāk jāizvirza par pamatprincipu. Mums jāpalielina pasaules līmeņa universitāšu skaits, jāpaaugstina prasmju līmenis un jāpiesaista vistalantīgākie cilvēki no trešām valstīm.**
4. **Jānodrošina apstākļi, lai pētnieki un inovētāji varētu strādāt un sadarboties visā ES teritorijā tikpat viegli, cik konkrētā dalībvalstī. Eiropas pētniecības telpā, kuras izveide jāpabeidz četru gadu laikā, darbosies sistēma, kas vērsta uz patiesi brīvu zināšanu apriti.**
5. **Jāvienkāršo ES programmu pieejamība un ar Eiropas Investīciju bankas atbalstu tās biežāk jāizmanto ieguldījumu veicināšanai privātajā sektorā. Jāpastiprina Eiropas Pētniecības padomes nozīme. Ievērojami jāpalielina pamatprogrammas ieguldījums strauji augošu MVU darbības veicināšanā. Par pamatu ņemot pārdomātas reģionālās specializācijas stratēģijas, pilnībā jāizmanto Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) piedāvātās iespējas, lai attīstītu pētniecības un inovācijas spēju visā Eiropā.**
6. **Jāpanāk, lai pētniecības rezultātā palielinātos inovācija. Jāuzlabo sadarbība starp zinātnes un uzņēmējdarbības aprindām, jānovērš šķēršļi un jāizstrādā stimulēšanas instrumenti.**
7. **Jānovērš atlikušie šķēršļi, kas traucē uzņēmējiem idejas ieviest tirgū. Jāatvieglo finansējuma pieejamība, īpaši MVU, jānodrošina izmaksu ziņā pieejamas intelektuālā īpašuma tiesības, jāizstrādā pārdomātāks un vērienīgāks regulējums un mērķi, jāpaātrina savstarpēji savienojamu standartu noteikšana un jāpanāk apjomīgo iepirkuma budžetu stratēģiska izmantošana. Kā neatliekams solis līdz gada beigām jāpanāk vienošanās par ES patentu.**
8. **Jāievieš Eiropas inovācijas partnerības, lai paātrinātu pētniecību, izstrādi un inovācijas izvēršanu tirgū, risinātu galvenās sociālās problēmas, apvienotu zināšanas un resursus un ievērojami palielinātu ES rūpniecības konkurētspēju, galvenokārt veselīgas novecošanas jomā.**
9. **Labāk jāizmanto mūsu priekšrocības dizaina un jaunrades jomā. Jāaizstāv sociālā inovācija. Jāuzlabo izpratne par inovāciju publiskajā sektorā, jāapzina sekmīgās iniciatīvas, jāvairo to atpazīstamība un jāsalīdzina paveiktais.**
10. **Jāuzlabo sadarbība ar starptautiskajiem partneriem, atvieglojot tiem piekļuvi mūsu pētniecības un izstrādes programmām un nodrošinot salīdzināmus nosacījumus ārzemēs. Turklāt gadījumos, kad tas nepieciešams, jāuzlabo kopējā ES platforma, lai aizsargātu mūsu intereses.**

Tas būtībā ir viss, kas atspoguļots inovācijas savienībā. Ieguvumi būs ievērojami. Ja tiks izpildīts mērķis, lai līdz 2020. gadam ieguldījumi pētniecībā un izstrādē būtu 3 % no ES IKP, tad saskaņā ar jaunākajām aplēsēm līdz 2025. gadam tiks radīti 3,7 miljoni darbavietu un IKP

ik gadu palielināsies par gandrīz 800 miljardiem euro¹. Būs vajadzīgs Eiropadomes, Eiropas Parlamenta, dalībvalstu valdību, uzņēmumu, publisko iestāžu, pētnieku un sabiedrības ilglaicīgs un visaptverošs atbalsts, lai to īstenotu.

Inovācijas savienība mums piedāvā redzējumu, programmu, skaidri sadalītus uzdevumus un stingras uzraudzības procedūras. Eiropas Komisija darīs visu nepieciešamo, lai taptu inovācijas savienība.

¹ P. Zagamé (2010) *“The Cost of a non-innovative Europe”*.

SATURS

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI	
Stratēģijas “Eiropa 2020” pamatiniciatīva “Inovācijas savienība”	
	1
1.	Ievads
	6
2.	Zināšanu bāzes stiprināšana un sadrumstalotības mazināšana.....
	8
2.1.	Izcilības veicināšana izglītībā un prasmju attīstīšana.....
	8
2.2.	Eiropas pētniecības telpas izveide.....
	10
2.3.	ES finansējuma instrumentu novirzīšana inovācijas savienības prioritātēm
	11
2.4.	Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūta kā inovācijas pārvaldības parauga Eiropā darbības veicināšana.....
	13
3.	Labu ideju virzīšana tirgū.....
	13
3.1.	Līdzekļu pieejamības veicināšana inovatīviem uzņēmumiem.....
	13
3.2.	Vienota inovācijas tirgus izveide
	15
3.3.	Atklātības veicināšana un Eiropas radošā potenciāla lietderīga izmantošana
	18
4.	Sociālās un teritoriālās kohēzijas maksimāla palielināšana
	20
4.1.	Inovācijas priekšrocību izmantošana visā Savienībā
	20
4.2.	Sociālo priekšrocību palielināšana.....
	21
5.	Eiropas inovācijas partnerības apvieno spēkus, lai izvirzītos avangardā.....
	23
6.	Mūsu politikas virzienu ietekmes palielināšana, izmantojot ārējo sadarbību
	27
7.	No vārdiem pie darbiem.....
	28
7.1.	Pētniecības un inovācijas sistēmu reformēšana
	29
7.2.	Paveiktā novērtēšana.....
	29
7.3.	Visu dalībnieku iesaistīšanās, lai taptu inovācijas savienība
	30
I PIELIKUMS Pašnovērtēšanas instruments. Pazīmes, kas liecina, ka valstu un reģionālās pētniecības un inovācijas sistēmas darbojas labi.....	
	32
II PIELIKUMS Pētniecības un inovācijas rezultātu tablo	
	36
III PIELIKUMS. Eiropas inovācijas partnerības. Mērķi un darbības joma eksperimentālajā Eiropas inovācijas partnerībā attiecībā uz aktīvu un veselīgu novecošanu.....	
	40

1. IEVADS

Līdz ar valstu budžeta deficīta ierobežošanu finanšu stāvokļa uzlabošanai un līdz ar darbaspēka sarukumu rodas jautājums – kas būs Eiropas konkurētspējas pamatā nākotnē? Kā mums panākt izaugsmi un radīt jaunas darbavietas? Kā mums atveseļot Eiropas ekonomiku?

Kā mums risināt tādas arvien pieaugošās sociālās problēmas kā klimata pārmaiņas, energoapgāde, resursu nepietiekamība un demogrāfisko pārmaiņu radītā ietekme? Kā mums uzlabot veselības un drošības jomu un ilgtspējīgi nodrošināt ūdeni un visiem pieejamu, kvalitatīvu pārtiku?

Vienīgais risinājums ir inovācija, kas ir stratēģijas “Eiropa 2020”² pamatā, par kuru dalībvalstis vienojās 2010. gada jūnijā Eiropadomē un kurā aplūkota pārdomāta, ilgtspējīga un integrējoša izaugsme, ko stratēģija tiecas panākt. “Inovācijas savienība” ir viena no septiņām stratēģijā “Eiropa 2020” paredzētajām pamatiniciatīvām. Tās mērķis ir uzlabot nosacījumus un piekļuvi pētniecības un inovācijas finansējumam, lai nodrošinātu, ka inovatīvas idejas tiek pārvērstas ražojumos un pakalpojumos, kas rada izaugsmi un nodarbinātību.

“Inovācijas savienība” ir izstrādāta līdz ar pamatiniciatīvu “Rūpniecības politika globalizācijas laikmetā”, kuras mērķis ir izveidot spēcīgu, konkurētspējīgu un diversificētu ražošanas vērtību ķēdi, īpaši iesaistot mazos un vidējos uzņēmumus (MVU). Tā papildina šādas pamatiniciatīvas: “Digitālā programma”, “Jaunatne kustībā” un “Jaunu prasmju un darbavietu programma”. Kopā ar pamatiniciatīvu “Inovācijas savienība” tās uzlabos inovācijas nosacījumus, tostarp paātrinās ātrgaitas interneta un tā lietojumprogrammu ieviešanu, nodrošinās spēcīgu rūpniecisko pamatu un veicinās izcilas izglītības sistēmas, mūsdienu prasībām atbilstošu darba tirgu un dažādas nepieciešamās prasmes Eiropas darbaspēkam nākotnē. Pamatiniciatīvu “Inovācijas savienība” papildinās un stiprinās arī citas galvenās politikas, piemēram, vienotā tirgus atjaunošana ar Vienotā tirgus akta palīdzību, efektīva konkurences politika un labāka piekļuve trešo valstu tirgiem, pateicoties jaunai tirdzniecības stratēģijai.

Šajā paziņojumā aplūkoti Eiropas uzdevumi un iespējas galvenajās jomās, kurās nepieciešama steidzama un ilgtspējīga rīcība. Tajā skaidri izklāstītas galvenās Eiropas, dalībvalstu un reģionu iniciatīvas, kas vajadzīgas inovācijas savienības izveidei³.

Eiropa atrodas spēcīgā sākumpozīcijā. Šodien vairākas dalībvalstis ir pasaulē vadošās ražošanas, jaunrades, dizaina, kosmosa, telekomunikāciju, enerģētikas un vides tehnoloģiju jomā. Eiropas Savienībā (ES) ir reģioni, kuri ir visinovatīvākie pasaulē. ES ekonomika gūst atbalstu no pasaules dinamiskākajiem publiskajiem pakalpojumiem un spēcīgām tradīcijām sociālajā inovācijā.

Taču mēs varam un mums jāsasniedz daudz vairāk. Mēs par maz līdzekļu ieguldām zināšanu bāzē, pētniecībai un izstrādei ik gadu tērējot par 0,8 % no IKP mazāk nekā ASV un par 1,5 % no IKP mazāk nekā Japāna, un galvenokārt atpaliekam uzņēmējdarbības pētniecības un

² COM(2010) 2020.

³ Pamatiniciatīvā “Inovācijas savienība” ierosinātās iniciatīvas papildina analīze, kas izklāstīta pievienotajā dienestu darba dokumentā SEC(2010) 1160.

izstrādes un riska kapitāla ieguldījumu ziņā⁴, turklāt jāreformē mūsu izglītības sistēma. Privātā sektorā veiktā pētniecība un izstrāde arvien biežāk tiek pārvietota uz strauji augošām pasaules valstīm, un vairāki tūkstoši mūsu labāko pētnieku un inovētāju ir pārcēlušies uz valstīm, kurās ir labvēlīgāki apstākļi pētniecībai un izstrādei. Ja tiks izpildīts mērķis, lai līdz 2020. gadam ieguldījumi pētniecībā un izstrādē būtu 3 % no ES IKP, tad saskaņā ar jaunākajām aplēsēm līdz 2025. gadam tiks radīti 3,7 miljoni darbavietu un IKP ik gadu palielināsies par gandrīz 800 miljardiem euro⁵. Pārāk maz mūsu inovatīvo MVU pārtop par lieliem uzņēmumiem. ES tirgus ir lielākais pasaulē, tomēr tas arvien ir sadrumstalots un nepietiekami labvēlīgs inovācijai. Lai gan pakalpojumu sektors veido 70 % no visas ES ekonomikas, zinātnesietilpīgie pakalpojumi joprojām ir vāji attīstīti.

Tādas valstis kā Dienvidkoreja un Ķīna strauji progresē un no atdarinātājiem pārtop par līderiem inovācijā (sk. ES un Ķīnas salīdzinājumu II pielikumā). Atšķirībā no ES tās īsteno stratēģisku pieeju un rada inovācijai labvēlīgu vidi.

To attīstība rada ne vien milzīgas tirgus iespējas un jaunu sadarbības potenciālu, bet arī ievērojamu slodzi ES uzņēmumiem. Tikmēr ASV un Japāna turpina mūs apsteigt inovācijas ziņā. Eiropas Savienībai jābūt risināt šie uzdevumi un atbilstoši jāizmanto tās rīcībā esošais milzīgais zinātnes un inovācijas potenciāls. Eiropas Savienībai

- **jānovērš nelabvēlīgie pamatnosacījumi.** Nepietiekamā finansējuma, dārgas patentēšanas, tirgus sadrumstalotības, novecojušu noteikumu un procedūru, lēnas standartu noteikšanas dēļ un nespējot publisko iepirkumu izmantot stratēģiskā veidā, tiek kavēti privātā sektora ieguldījumi pētniecībā un izstrādē un idejas nenokļūst tirgū. Šķēršļi vienotajā tirgū apgrūtina dažādu dalībnieku pārrobežu sadarbību un no visiem avotiem pieejamo zināšanu kopīgu izmantošanu, kas ir faktors, kurš arvien biežāk sekmē veiksmīgu inovāciju,
- **jānovērš centienu sadrumstalotība.** Dalībvalstu un reģionālās pētniecības un inovācijas sistēmas bieži vien darbojas nošķirti un pavisam reti seko Eiropas dimensijai. Tas rada dublēšanos un pārklāšanos, kas izmaksā dārgi un ir nepieņemama laikā, kad tiek ierobežoti finanšu resursi. Apvienojot mūsu centienus, koncentrējoties uz izcilību un radot patiesu Eiropas pētniecības telpu, ES var uzlabot pētniecības kvalitāti un savu potenciālu, panākot būtisku progresu un palielinot to ieguldījumu efektivitāti, kuri nepieciešami, lai idejas nonāktu tirgū.

Globālā vidē Eiropai jāizstrādā atšķirīga pieeja inovācijai, par pamatu ņemot tās priekšrocības un pareizi izmantotas vērtības,

- **koncentrējoties uz inovāciju, kas risina galvenās stratēģijā “Eiropa 2020” apzinātās sociālās problēmas,** stiprinot vadošo pozīciju pamattehnoloģiju jomā, lietderīgi izmantojot potenciālu, ko šie tirgi piedāvā inovatīviem uzņēmumiem, un sekmējot ES konkurētspēju. Inovācijai jābūt par ES politikas virzienu pamatelementu, un ES jāizmanto publiskā sektora spēcīgais potenciāls tādās jomās kā enerģētika, ūdensapgāde, veselība, sabiedriskais transports un izglītība, lai ieviestu jaunus risinājumus tirgū,

⁴ Uzņēmējdarbības pētniecībai un izstrādei ES no sava IKP novirza par 66 % mazāk līdzekļu nekā ASV un par 122 % mazāk līdzekļu nekā Japāna; riska kapitāla ieguldījumi ir par 64 % mazāki nekā ASV; augstāko izglītību ieguvušo iedzīvotāju īpatsvars ir par 69 % mazāks nekā ASV un par 76 % mazāks nekā Japānā (sk. II pielikumu).

⁵ P. Zagamé (2010) “The cost of a non-innovative Europe”, http://ec.europa.eu/research/social-sciences/policy-briefs-research-achievements_en.html.

- **īstenojot inovāciju tās plašākajā nozīmē** – gan uz pētniecību vērstu inovāciju, gan inovāciju attiecībā uz uzņēmējdarbības modeļiem, dizainu, zīmolradi un pakalpojumiem, kas rada pievienoto vērtību lietotājiem jomās, kurās Eiropai ir neatkārtojami talanti. ES iedzīvotāju radītspēja un dažādība un Eiropas radošo nozaru stiprums piedāvā milzīgu potenciālu izaugsmei un jaunām darbavietām, izmantojot inovāciju, īpaši mazajiem un vidējiem uzņēmumiem,
- **inovācijas ciklā iesaistot visus dalībniekus un visus reģionus:** ne vien lielos uzņēmumus, bet arī mazos un vidējos uzņēmumus visās nozarēs, tostarp publiskajā sektorā, iesaistot sociālo ekonomiku un pašus pilsoņus (“sociālā inovācija”); ne vien dažus augsto tehnoloģiju apgabalus, bet visus reģionus Eiropā un ikvienā dalībvalstī, katram balstoties uz savām priekšrocībām (“pārdomāta specializācija”) un darbojoties partnerībā ar Eiropu, dalībvalstīm un reģioniem.

Turklāt, galvenais inovācijas virzītājspēks ir netraucēta konkurence un labi funkcionējoši, konkurētspējīgi tirgi, tāpēc stingri jāievēro konkurences noteikumi, kas nodrošina piekļuvi tirgum un iespējas jauniem dalībniekiem.

Eiropadome kopā ar Eiropas Parlamentu uzraudzīs Eiropas veikumu stratēģijas “Eiropa 2020” tematiskajās jomās. Pirmajā šādā novērtējumā 2010. gada decembrī tiks aplūkota pētniecība un inovācija. Lai izpildītu pamatiniciatīvā “Inovācijas savienība” izvirzītos mērķus, jābūt redzamām pārmaiņām. Pēckrīzes periodā Eiropai jāatsakās no ierastās gaitas un par politikas pamatmērķi jāizvirza inovācija. Lai ES ekonomiku pārveidotu par īstu inovācijas savienību, ir vajadzīga politiskā līderība, stingri lēmumi un mērķtiecīga to īstenošana.

Eiropas Savienībai jāaņem lēmumi līdz 2020. gadam izveidot īstu inovācijas savienību,

- **uzņemties kolektīvu atbildību par stratēģisku, integrējošu un uz uzņēmējdarbību vērstu pētniecības un inovācijas politiku, risinot galvenos sociālos uzdevumus, aktivizējot konkurētspēju un radot jaunas darbavietas. Komisija šo stratēģisko pieeju inovācijai iekļaus visās politikas jomās un aicinās pārējās ES iestādes rīkoties līdzīgi,**
- **nosakot prioritātes un aizsargājot ES zināšanu bāzē veiktos ieguldījumus, samazinot sadrumstalotību, kas izmaksā dārgi, un padarot Eiropu par vietu, kas ir labvēlīga inovācijai un jaunu ideju ieviešanai tirgū. Jānosaka, ka 2014. gadā jāpabeidz Eiropas pētniecības telpas izveide,**
- **apņemties ieviest Eiropas inovācijas partnerības, vispirms attiecībā uz aktīvu un veselīgu novecošanu, apvienot resursus un kompetenci, lai rastu risinājumus sociālām problēmām un gūtu konkurētspējas priekšrocības galvenajos tirgos.**

2. ZINĀŠANU BĀZES STIPRINĀŠANA UN SADRUMSTALOTĪBAS MAZINĀŠANA

2.1. Izcilības veicināšana izglītībā un prasmju attīstīšana

Daudzās valstīs visā pasaulē ir izstrādātas nozīmīgas izglītības un apmācības programmas pētniecības un inovācijas veicināšanai. ES jānodrošina, lai tai būtu pietiekami daudz ļoti

kvalificētu darbinieku, kuriem jāpiedāvā pievilcīgas karjeras iespējas un jāatvieglo mobilitāte pa nozarēm un valstīm. Pretējā gadījumā talanti un ieguldījumi inovācijā tiks izmantoti citur⁶.

Lai īstenotu inovācijas savienību, vispirms visās dalībvalstīs jāizveido izcila un mūsdienīgu prasībām atbilstoša izglītības sistēma. Lai gan salīdzinājumā ar citām pasaules daļām Eiropai ir laba izglītības sistēmas pamatbāze, dažās dalībvalstīs aizvien ir ievērojami trūkumi eksakto zinātņu pasniegšanā. Vēl arvien pavisam maz sieviešu sasniedz progresīvu līmeni zinātnē. Turklāt mūsdienās inovācija ir vajadzīga gandrīz visās dzīves jomās: skolām jānodrošina, lai visi jaunieši varētu izpildīt šo uzdevumu.

Tikpat steidzami jāreformē augstākā izglītība. Lielākā daļa Eiropas universitāšu nepietiekami piesaista labākos pasaules prātus, turklāt pavisam nedaudzi no tiem ieņem līderpozīcijas esošajā starptautiskajā aprītē. Eiropas universitātes jāatbrīvo no pārmērīga regulējuma un pārvaldības, piedāvājot tām pilnīgu institucionālo atbildību. Universitātēm ir vajadzīgi daudzveidīgāki uzdevumi un dažādāks redzējums, detalizētāk specializējoties dažādās jomās.

Eiropā pētnieku īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā ir daudz mazāks par rādītāju ASV, Japānā un citās valstīs. Ja Eiropa patiesi vēlas sasniegt mērķi ieguldīt pētniecībā un izstrādē 3 % no IKP, tai būs vajadzīgs vismaz viens miljons jaunu darbavietu pētniecības jomā. Nepieciešamais pētnieku skaits būs ievērojami augstāks, jo daudzi pētnieki turpmākajā desmitgadē dosies pensijā. ES un tās dalībvalstīm jāstiprina spēja piesaistīt un apmācīt jauniešus, lai tie kļūtu par pētniekiem, un piedāvāt konkurētspējīgu karjeru pētniecībā, lai viņi nepamestu Eiropu, un piesaistīt labākos pētniekus no valstīm ārpus tās. Šai ziņā prasmju pilnveides, mobilitātes un pārrobežu pētnieku karjeras veicināšanā liela nozīme ir pētniecības pamatprogrammā paredzētajām Marijas Kirī vārdā nosauktajām stipendijām⁷. Plašākā aspektā jāpieliek lielāki pūliņi, lai novērstu inovācijas prasmju trūkumu un īstenotu Eiropas e-prasmju programmu⁸. Tas ir būtiski, ja vēlamies paātrināt Eiropas uzņēmumu, īpaši MVU, attīstību un pieņemt inovatīvus uzņēmējdarbības modeļus.

Uzņēmumi vairāk jāiesaista mācību programmu un doktorantūras programmu izstrādē, lai prasmes labāk pielāgotu attiecīgās nozares vajadzībām, kā tas novērojams Universitāšu un uzņēmumu sadarbības forumā⁹. Ir universitātes, kurās tiek atbalstīta starpnozaru pieeja, kur tiek apvienotas prasmes, kas ietver gan pētniecību, finanšu un uzņēmējdarbības iemaņas, gan jaunradi, dizaina un starpkultūru iemaņas¹⁰.

Inovācijas savienības apņemšanās

1. Dalībvalstīm līdz 2011. gada beigām jāpieņem stratēģijas, ar kurām jāparedz **apmācīt pietiekami liels skaits pētnieku, lai izpildītu to pētniecības un izstrādes mērķus**, un **sekmēt pievilcīgus nodarbinātības nosacījumus** publiskajos pētniecības institūtos. Šajās stratēģijās pilnībā jāņem vērā dzimumu un divējādās karjeras apsvērumi.

⁶ Politikas un pasākumi, lai veicinātu piekļuvi kvalitatīvai izglītībai, labi noregulētam darba tirgum un prasmju attīstībai, tiks attiecīgi aplūkoti stratēģijas "Eiropa 2020" pamatiniciatīvās "Jaunatne kustībā" un "Jaunu prasmju un darbavietu programma".

⁷ Sk. <http://ec.europa.eu/research/mariecurieactions/>.

⁸ „E-prasmes 21. gadsimtā: konkurētspējas, izaugsmes un nodarbinātības veicināšana”, COM(2007) 496.

⁹ Sk. http://ec.europa.eu/education/higher-education/doc1261_en.htm.

¹⁰ Kā piemēru var minēt Aalto universitāti Somijā.

2. Komisija, balstoties uz pašreizējo sagatavošanas darbu¹¹, 2011. gadā atbalstīs **neatkarīgu, daudzpusēju starptautisko vērtēšanas sistēmu, ar kuru tiks vērtēta universitāšu darbība**. Tas ļaus apzināt labākās Eiropas universitātes. 2011. gadā Komisija nāks klajā ar paziņojumu, kurā tiks ierosināti turpmāk veicami augstākās izglītības reformēšanas un modernizācijas pasākumi. Turklāt Komisija atbalstīs uzņēmumu un augstskolu sadarbību, izveidojot **zināšanu alianses** starp izglītības iestādēm un uzņēmumiem, lai izstrādātu **jaunas mācību programmas, kas novērsīs inovācijai nepieciešamo prasmju trūkumu** (sk. apņemšanos Nr. 3 par e-prasmēm). Tās palīdzēs universitātēm pielāgoties mūsdienu prasībām ceļā uz starpnozaru pieeju, uzņēmējdarbību un spēcīgākām uzņēmumu partnerībām.
3. 2011. gadā Komisija ierosinās integrētu sistēmu, kā attīstīt un veicināt **e-prasmes inovācijas un konkurētspējas jomā**, balstoties uz partnerībām ar ieinteresētajām personām. Tā pamatā būs pieprasījums un piedāvājums, Eiropas pamatnostādnes par jaunām mācību programmām, uz attiecīgo nozari vērstas apmācības kvalitātes zīmes un izpratnes veicināšanas pasākumi.

2.2. Eiropas pētniecības telpas izveide

Ir vajadzīgs pārdomāts līdzekļu ieguldījums, tāpēc ir būtiski svarīgi izvairīties no dalībvalstu veiktās pētniecības pārklāšanās un nevajadzīgas dubultošanas. Ir svarīgi izveidot vienotu Eiropas pētniecības telpu, kurā visi – gan publiskā, gan privāta sektora dalībnieki var brīvi darboties, veidot alianses un panākt kritisko masu, lai konkurētu un sadarbotos starptautiskā mērogā. Dalībvalstu pārstāvju grupas un Eiropas Komisija strādā pie piecām galvenajām jomām: cilvēkresursi, pētniecības programmas, pētniecības infrastruktūras, kopīga zināšanu izmantošana (sk. 3. iedaļas 3. punktu) un starptautiska sadarbība zinātnes un tehnoloģiju jomā (sk. 6. iedaļu). Taču pētnieki, pētniecības iestādes un finansējuma piešķiršanas struktūras Eiropā vēl aizvien saskaras ar daudziem juridiskiem un praktiskiem šķēršļiem, kas liedz brīvi darboties, īpaši pārrobežu mērogā. Eiropas pētniecības telpas pabeigšana ir juridiska prasība. To pabeigt ir aicinājuši Padome un Eiropas Parlaments. Progress jāpaātrina un jāvirza, izmantojot kopēju principu un mērķu sistēmu. Savienībai jānosaka, ka labi funkcionējošai Eiropas pētniecības telpai jābūt pabeigtai 2014. gada beigās.

Pētniecības un izstrādes atbalsta sistēma Eiropā kopumā ir kļuvusi pārāk sarežģīta. Potenciālajiem atbalsta saņēmējiem tiek piedāvātas daudz un dažādas dalībvalstu un reģionālās programmas, starpvaldību iniciatīvas un ES finansējuma procedūras. Ļoti atšķirīgi ir neskaitāmu esošo instrumentu noteikumi un termiņi. Tas rada lielu administratīvo slogu un īpaši mazos un vidējos uzņēmumus var atturēt no līdzdalības un pārrobežu sadarbības. Par galveno prioritāti jāizvirza pēdējā laikā paveiktais procedūru un nosacījumu vienkāršošanas un saskaņošanas jomā, kas panākts, iesaistot ieinteresētās personas un finansējuma piešķiršanas struktūras.

Vērienīgai pētniecībai un inovācijai arvien vairāk ir vajadzīgas pasaules mēroga infrastruktūras. Tās apvieno pasaules apdāvinātākos prātus inovatīvās kopās un ir būtisks pamats tādām IKT un pamattehnoloģijām kā mikroelektronika, nanoelektronika, biotehnoloģijas, jauni materiāli un progresīva ražošana. Ņemot vērā to aizvien pieaugošo

¹¹ “Feasibility study for a multidimensional global ranking of universities”, <http://www.u-multirank.eu>; “Assessing Europe’s University-Based Research”, http://ec.europa.eu/research/science-society/document_library/pdf_06/assessing-europe-university-based-research_en.pdf.

sarežģītību, mērogu un izmaksas, resursi, kas vajadzīgi to izveidei un darbībai, jāapvieno visas Eiropas un dažkārt arī pasaules mērogā. Ievērojams progress panākts, izmantojot Eiropas Pētniecības infrastruktūru stratēģijas forumu (*ESFRI*), kurš ir saskaņojis prioritātes un veicis būtiskus ieguldījumus lielākajās infrastruktūrās. Turklāt ir ievērojami paplašināta IKT infrastruktūru izmantošana pētniecībai. Situācijā, kad publisko resursu nepietiek, šiem ieguldījumiem jānosaka politiskā prioritāte un jāizstrādā jauni finansēšanas mehānismi. Turklāt pētniecības infrastruktūrām arī turpmāk jābūt pieejamām un jāsadarbības ar attiecīgo nozaru pētniekiem, lai risinātu sociālās problēmas un atbalstītu ES konkurētspēju.

Inovācijas savienības apņemšanās

4. Komisija 2012. gadā nāks klajā ar ierosinājumu izstrādāt **Eiropas pētniecības telpas sistēmu un atbalsta pasākumus, lai novērstu šķēršļus mobilitātei un pārrobežu sadarbībai**, ar mērķi tos ieviest līdz 2014. gada beigām. Izmantojot kopēju pieeju, tiem galvenokārt būs jānodrošina:
 - doktorantūras programmu kvalitāte, pievilcīgi darba nosacījumi un dzimumu līdzsvars starp pētniekiem,
 - pētnieku mobilitāte pa valstīm un nozarēm, tostarp publiskās pētniecības iestādēs un salīdzināmās pētniecības struktūrās izmantojot atklātu darbā pieņemšanas sistēmu un veicinot Eiropas pensiju papildfondu izveidi,
 - pētniecības organizāciju, finansējuma piešķiršanas struktūru un fondu darbība pārrobežu mērogā, tostarp vienkāršojot un savstarpēji saskaņojot finansējuma noteikumus un procedūras, balstoties uz iesaistīto personu, finansējuma piešķiršanas struktūru un tās pārstāvošo organizāciju paveikto,
 - pētniecības rezultātu izplatīšana, pārnese un izmantošana, nodrošinot atklātu piekļuvi no publiskiem līdzekļiem finansētās pētniecības datiem un publikācijām,
 - dalībvalstu pētniecības infrastruktūras pieejamība visiem lietotājiem Eiropā un
 - ES un dalībvalstu stratēģiju saskaņotība un starptautiskās sadarbības pasākumi zinātnes un tehnoloģiju jomā.
5. Līdz 2015. gadam dalībvalstīm kopā ar Komisiju jāpabeidz vai jāievieš 60 % no **Eiropas prioritārajām pētniecības infrastruktūrām**, kuras patlaban apzinātas Eiropas Pētniecības infrastruktūru stratēģijas forumā¹². Jāpalielina šo (IKT un citu) infrastruktūru inovācijas potenciāls. Dalībvalstis ir aicinātas pārskatīt savas darbības programmas, lai veicinātu kohēzijas politikā paredzēto naudas līdzekļu izmantošanu šim mērķim.

2.3. ES finansējuma instrumentu novirzīšana inovācijas savienības prioritātēm

ES pētniecības un inovācijas programmas, koncentrējoties uz izcilību Eiropas mērogā, lielā mērā ir palīdzējušas ES. Eiropas Pētniecības padomes panākumi liecina, ka tā jāturpina. Nosakot prioritātes pamatprogrammas sadarbības daļai, kurā iesaistītas daudzas ieinteresētās

¹² Sk. http://ec.europa.eu/research/infrastructures/index_en.cfm?pg=esfri-roadmap.

personas Eiropā, tas dod neatkārtojamo pievienoto vērtību un pamatu daudzu dalībvalstu programmās noteiktajām prioritātēm. Turklāt ievērojams progress gūts, veidojot partnerības, lai kopīgi izmantotu pētniecības finansējumu kopā ar dalībvalstīm un rūpniecību¹³.

Balstoties uz šiem sasniegumiem, jāpilnveido ES pētniecībai un inovācijai paredzētie finansējuma instrumenti un jākoncentrējas uz inovācijas savienības mērķu sasniegšanu. Jāstiprina un vairāk jāaskaņo atbalsts visai pētniecības un inovācijas ķēdei, sākot ar teorētisku pētniecību līdz pat ieviešanai tirgū. Finansējuma iespējām jābūt tādām, lai tam varētu piekļūt dažādi dalībnieki, īpaši MVU, kuriem ir potenciāls rezultātus pārvērst jaunos ražojumos un pakalpojumos.

Turklāt pētniecības un inovācijas dimensiju integrēšanai jāparādās ES finansējuma programmās, tostarp pamatprogrammā, konkurētspējas un inovācijas pamatprogrammā un kohēzijas fondos. Labāk jākoordinē arī to izstrāde un ieviešana, lai maksimāli palielinātu ietekmi, atvieglotu nosacījumus lietotājiem un palielinātu ES pievienoto vērtību.

Vēl joprojām daudz kas jāvienkāršo. Pētniekiem un inovētājiem vairāk laika jāpavada, nodarbojoties ar pētniecību vai inovēšanu, un mazāk laika – darbā ar papīriem. Ir iespējams ātrs progress, īstenojot pamatprogrammu¹⁴, ja vien ātri tiek pieņemti lēmumi par Komisijas priekšlikumiem attiecībā uz finanšu regulējuma pārskatīšanu.

Kamēr avioceļojumi un telekomunikāciju piedāvātās iespējas pārveidoja 20. gadsimta ekonomiku, tagad izaugsmi arvien biežāk virza citas pamattehnoloģijas, piemēram, nanotehnoloģijas, biotehnoloģijas un informācijas tehnoloģijas. Tās var ietekmēt visas mūsu dzīves jomas, un regulējuma pamatā jābūt zinātniskiem pierādījumiem, nodrošinot pārredzamu informāciju un iesaistot iedzīvotājus. Tādējādi Eiropa nodrošinās sabiedrības uzticēšanos zinātniskiem un tehnoloģiskiem sasniegumiem un vidi, kas būs labvēlīga ieguldījumiem. Tā pamatā jābūt pastiprinātai spējai lūkoties uz priekšu (tostarp tālredzībai, paredzamībai, tehnoloģiju novērtēšanai un modelēšanai). Šādas darbības jau notiek dažādos līmeņos, taču tās jāaskaņo un efektīvi jāizmanto politikas izstrādē.

6. Turpmākās ES pētniecības un inovācijas programmas koncentrēsies uz stratēģijā “Eiropa 2020” izvirzītajiem mērķiem un jo īpaši uz inovācijas savienību. 2011. gadā Komisija, apspriežot nākamos finanšu plānus, noteiks, kā nākamajās programmās vairāk koncentrēties uz sociālo problēmu risināšanu, kā racionāli izmantot finansējuma instrumentus un ievērojami vienkāršot to pieejamību, nodrošinot labāku līdzsvaru starp uz kontroli un uz uzticību balstītu sistēmu. Jāpalielina Eiropas Pētniecības padomes nozīme izcilības veicināšanā, un vairāk jāatbalsta pētniecības pamatprogrammā uz rūpniecību orientētās prioritātes (tostarp uz nozari orientētās partnerības tādās jomās kā pamattehnoloģijas).

7. Komisija izstrādās turpmākās ES pētniecības un inovācijas programmas, lai nodrošinātu vienkāršu pieeju un vairāk iesaistītu MVU, īpaši tos, kuriem ir liels izaugsmes potenciāls. Biežāk jāizmanto partnerības ar dalībvalstu aģentūrām, īpaši izmantojot iniciatīvas “Eureka Eurostars” īstenošanā gūto pieredzi.

¹³ Partnerības atbilstoši Līguma par ES darbību 185. un 187. pantam (kopīgās tehnoloģiju iniciatīvas).

¹⁴ Komisijas paziņojums “Pētniecības pamatprogrammu īstenošanas vienkāršošana”, COM(2010) 187.

8. Komisija **stiprinās politikas izstrādes zinātnes bāzi** ar Kopīgā pētniecības centra palīdzību. Tā arī izveidos “**Eiropas forumu uz nākotni vērstām darbībām**”, apvienojot pašreizējos pētījumus un datus un iesaistot publiskā un privātā sektora dalībniekus, lai uzlabotu pierādījumu bāzi politikas virzieniem.

2.4. Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūta kā inovācijas pārvaldības parauga Eiropā darbības veicināšana

Līdz ar Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūta (*EIT*) izveidi ir radies jauns un spēcīgs impulss pirmo reizi ES līmenī integrēt visus trīs “zināšanu trijstūra” (izglītība, pētniecība un inovācija) aspektus, tādējādi sekmējot jaunus pārvaldības un finansēšanas modeļus. Tas ir paraugs un inovācijas veicināšanas aizsācējs Eiropā. Aptverot visu inovācijas ķēdi, tā zināšanu un inovācijas kopienas mērķis (ZIK) ir apvienot pasaules radošākos un inovatīvākos partnerus no pētniecības, uzņēmējdarbības un akadēmiskajām aprindām, lai risinātu sociālās problēmas. Tādējādi *EIT* sekmēs uz inovāciju vērstu pētniecību, kā arī uzņēmumu veidošanu un attīstību, tostarp ar uzņēmējdarbības izglītības palīdzību, kas tiks ņemta vērā, ZIK iekļautajām partneruniversitātēm piešķirot grādu dažādās *EIT* darbības nozarēs. *EIT* fonds inovācijas atbalstam izstrādās jaunu un elastīgu augsta riska uzņēmējdarbības pasākumu finansēšanas modeli un izmantos dažādu labdarības fondu līdzekļus.

Inovācijas savienības apņemšanās

9. Līdz 2011. gadam vidum *EIT* jāizstrādā **stratēģiska inovācijas programma, lai paplašinātu savu darbību**, tam kalpojot par paraugu inovācijai Eiropā. Tajā detalizēti jāizplāno inovācijas savienība attīstība ilgtermiņā, jāparedz jaunu ZIK izveide, ciešā saikne ar privāto sektoru un jāparedz lielāka nozīme uzņēmējdarbībā. Turklāt minētajā programmā jāparedz *EIT* fonda izveide 2010. gadā un starptautiski atpazīstama izcilības modeļa – “*EIT* grāda” ieviešana 2011. gadā.

3. LABU IDEJU VIRZĪŠANA TIRGŪ

Eiropas uzņēmējiem patlaban ir dažādi šķēršļi un nelabvēlīgi pamatnosacījumi ideju virzīšanai tirgū. Šie šķēršļi Eiropas līmenī sistemātiski ir jānovērš un jāizveido vienots inovācijas tirgus.

3.1. Līdzekļu pieejamības veicināšana inovatīviem uzņēmumiem

Eiropai jāveic ieguldījumi labu ideju attīstīšanā. Šeit galvenā nozīme ir privātajam sektoram. Eiropa ik gadu riska kapitālā iegulda par aptuveni 15 miljardiem euro mazāk nekā ASV, un ik gadu tai vajadzīgi vēl 100 miljardi euro ieguldīšanai uzņēmumos veiktai pētniecībai un izstrādei, lai sasniegtu mērķi 3 % no IKP¹⁵. Bankas nelabprāt izsniedz aizdevumus zinātnesietilpīgiem uzņēmumiem, kuriem nav nodrošinājuma. Finanšu krīze jau tā nelabvēlīgo situāciju pasliktināja vēl vairāk.

Ir vairāki būtiski trūkumi tirgū. Tehnoloģiju pārneses un darbības sākšanas posmā jaunie uzņēmumi nonāk “nāves ielejā”, kur pētniecībai paredzētās publiskās dotācijas izsīkst un ir neiespējama privātā finansējuma piesaiste. Lai aizpildītu šo plaisu, publiskais atbalsts, kas

¹⁵ Jaunākie pieejamie dati par 2008. gadu, tostarp dati par riska kapitālu agrīnā un paplašināšanās posmā.

patlaban pieejams ar mērķi izmantot privāto finansējumu un darbības sākšanai paredzētos līdzekļus, ir pārāk sadrumstalots un tā administrēšanā trūkst vajadzīgās pieredzes.

Inovātiem uzņēmumiem, kuriem ir potenciāls izvērsties starptautiskos tirgos, ir ierobežota piekļuve iegūt finansējumu no riska kapitāla. Vairums riska kapitāla fondu Eiropā ir pārāk mazi, lai atbalstītu šādu uzņēmumu nepārtraukto izaugsmi, un tiem nav kritiskās masas, lai specializētos un darbotos starptautiskā mērogā. Eiropai jāuzlabo riska kapitāla tirgus, rodot stimulu veikt ieguldījumus un uzlabojot regulējumu.

Daudzi – gan lieli, gan mazi – inovāti uzņēmumi nevar saņemt paaugstināta riska aizdevumus. Bankā trūkst spējas novērtēt zināšanu līdzekļus, piemēram, intelektuālo īpašumu, tāpēc tās bieži vien nevēlas ieguldīt līdzekļus zinātnesietilpīgos uzņēmumos. Turklāt aizdevumi vajadzīgi lielu infrastruktūras projektu finansēšanai.

Lai novērstu šos trūkumus un lai Eiropu padarītu pievilcīgu ieguldījumiem inovācijā, pārdomāti jāizmanto publiskā un privātā sektora partnerības, kā arī pārmaiņas šīs jomas regulējumā. Jānovērš visi atlikušie šķēršļi to riska kapitāla fondu darbībā, kuri darbojas starptautiskā mērogā. Lai atvieglotu kapitāla pieejamību, jāvienkāršo inovāti uzņēmumu akciju kotēšana biržā¹⁶. Pamatnostādnes par valsts atbalstu riska kapitālam ļauj dalībvalstīm papildināt tirgū pieejamo finansējumu. Tiek novērtēts, cik daudz finansējuma trūkst, lai tas būtu atbilstošs pašreizējiem nosacījumiem.

Lai gan *FP7* paredzētais pašreizējais riska dalīšanas finanšu mehānisms (*RSFF*) un konkurētspējas un inovācijas pamatprogrammā (KIP) paredzētie finanšu instrumenti¹⁷ ir ļāvuši ES līmenī iegūt ieguldījumus, kas vairāk nekā 20 reizes pārsniedz no ES budžeta piešķirtos līdzekļus¹⁸, ar to vairs nepietiek. Galvenais panākumu faktors šo finanšu instrumentu pārvaldīšanā ir Eiropas Investīciju bankas grupas zināšanas un stāvoklis tirgū. Komisijas priekšlikumi izdarīt grozījumus finanšu regulās atvieglos šāda veida shēmu īstenošanu nākotnē.

Īstenojot stratēģiju “Eiropa 2020”, galvenokārt strauji augošiem uzņēmumiem būs iespējas ieviest inovāti stimulus mehānismus, kas saistīti ar oglekļa emisiju kvotu tirgu. Komisija šo ideju pētīs sīkāk.

Inovācijas savienības apņemšanās

10. Pamatojoties uz Komisijas priekšlikumiem, līdz 2014. gadam ES jāievieš tādi finanšu instrumenti, kas ļaus ievērojami vairāk piesaistīt privāto finansējumu,

¹⁶ Sk. gaidāmo Komisijas paziņojumu “Vienotā tirgus akts”.

¹⁷ *RSFF*, ko kopīgi izveidojušas Eiropas Komisija un Eiropas Investīciju Banka, ir aizdevuma risku sadales shēma, lai uzlabotu aizdevumu finansējuma pieejamību privātiem uzņēmumiem vai valsts iestādēm, sekmējot liela finanšu riska darbības pētniecības, tehnoloģiju izstrādes, demonstrācijas un inovācijas jomā. KIP finanšu instrumenti ir aizdevumu garantijas un riska kapitāls, un tos pārvalda Eiropas Investīciju fonds.

¹⁸ Līdz šim 430 miljoni euro, kas no ES budžeta piešķirti *RSFF*, un 800 miljoni euro, ko piešķirusi EIB, kas kopīgi uzņēmušies šo risku, ir radījuši vairāk nekā 18 miljardus euro ieguldījumus (kas 15 reizes pārsniedz *RSFF* kopējo ieguldījumu un 42 reizes pārsniedz no ES budžeta izdalītos līdzekļus). 400 miljoni euro KIP finanšu instrumentos līdz 2009. gada beigām ļāva realizēt ieguldījumus 9 miljardu euro apmērā (kas 22 reizes pārsniedz budžeta ieguldījumu) un kurus izmantoja 68 000 MVU.

un jānovērš tirgū esošie trūkumi attiecībā uz ieguldījumiem pētniecībā un inovācijā. No ES budžeta izdalītajiem līdzekļiem būtiski jāmaina šā procesa gaita un jāizmanto panākumi, kas gūti, īstenojot *FP7* un KIP. Komisija sadarboties Eiropas Investīciju bankas grupu, dalībvalstu finanšu starpniecības iestādēm un privātajiem investoriem, lai izstrādātu priekšlikumus, ar kuriem tiks novērsti būtiski trūkumi šādās jomās: i) ieguldījumi zināšanu pārnesē un zinātnesietilpīgu uzņēmumu veidošanā; ii) riska kapitāls ātri augošiem uzņēmumiem, kuri izvēršas ES un pasaules tirgū; iii) riska dalīšanas finansējums ieguldījumiem pētniecībā, izstrādā un inovācijas projektos un iv) aizdevumi inovācijai ātri augošos MVU un vidējas kapitalizācijas uzņēmumos. Ar šiem priekšlikumiem tiks panākts lielāks sviras efekts, efektīva administrēšana un vienkāršāka finansējuma pieejamība uzņēmumiem.

11. Līdz 2012. gadam Komisija **nodrošinās, ka jebkurā dalībvalstī dibinātie riska kapitāla fondi var darboties un brīvi ieguldīt ES (vajadzības gadījumā pieņemot jaunus tiesību aktus). Tā centīsies panākt, lai tiktu likvidēti visi nodokļu režīma šķēršļi, kas traucē pārrobežu darbībai.**
12. **Komisija strādās pie tā, lai inovatīviem uzņēmumiem ļautu atrast piemērotus starptautiskos investorus. Tā nozīmēs galveno struktūru, kas vadīs šo procesu. Turklāt, piedaloties MVU finansēšanas foruma darbā, Komisija cita starpā pievērsīsies konkrētām finansēšanas problēmām, ar kurām saskaras mazie inovatīvie uzņēmumi.**
13. 2011. gadā Komisija veiks **valsts atbalsta pētniecības, izstrādes un inovācijas sistēmas starpposma pārskatīšanu** un precizēs, kādi inovācijas veidi, tostarp kādas pamattehnoloģijas un inovācijas, ir atbilstoši jāatbalsta, lai risinātu galvenās sociālās problēmas, un kā dalībvalstīm tos vislabāk izmantot. Komisijas novērtēs, cik efektīvi ir 2008. gadā ieviestie valsts atbalsta pagaidu pasākumi, tostarp arvien biežāk sastopamās riska kapitāla ieguldījumu “drošības zonas”, un uz šā pamata sagatavos nepieciešamos priekšlikumus.

3.2. Vienota inovācijas tirgus izveide

Apjomīgajam vienotajam tirgum, kurā darbojas spēcīgi patērētāji, jāpiesaista inovatīvi ieguldījumi un inovatīva uzņēmējdarbība, jāveicina konkurence attiecībā uz labākajām inovācijām un jāpanāk, lai uzņēmēji sekmīgās inovācijas varētu ieviest tirgū un lai ātri attīstītos viņu uzņēmums. Tomēr patiesībā dalībvalstu tirgus bieži vien ir sadrumstalots un tajos jāievēro procedūras, kuru īstenošana izmaksā dārgi. Patlaban tiek izstrādāts Vienotā tirgus akts, ar kuru tiks novērsti atlikušie šķēršļi iekšējā tirgus netraucētai darbībai.

Nozīmīgs jautājums saistībā ar ieguldījumiem inovācijā Eiropā ir patentēšanas izmaksas un šā procesa sarežģītība. Patlaban patenta aizsardzības iegūšana visās 27 ES dalībvalstīs izmaksā vismaz 15 reizes dārgāk nekā ASV¹⁹, lielākoties tulkošanas un juridisko maksu dēļ. Lēta un vienkārša ES patenta nepieejamība ir slogs inovācijai. ES patents ir kļuvis par simbolu Eiropas nespējai inovācijā. Tiek lēsts, ka ES patenta ieviešana ietaupītu uzņēmumiem 250 miljonus euro, un tas jāapstiprina nekavējoties, lai demonstrētu ES patieso apņemšanos kļūt par inovācijas savienību.

¹⁹ “*Economic cost-benefit analysis of the Community patent*”, prof. Bruno van Pottelsberghe (2009).

Turklāt jāaktivizē vienotā tirgus potenciāls, izmantojot politikas, kas veicina pieprasījumu pēc inovācijas, un jāsāk ar efektīvu konkurences politiku. Kamēr lielākā daļa no agrāk pieņemtajām ES politikas iniciatīvām ir koncentrējušās uz pasākumiem, kas saistīti ar piedāvājumu un ar kuriem tika virzīta uz priekšu inovācija, pasākumi, kas saistīti ar pieprasījumu, piešķir tirgiem lielāku nozīmi, jo tie, nodrošinot tirgus iespējas, veicina inovāciju ES. Iesākumā ir veikti pasākumi atbilstoši ES vadošā tirgus iniciatīvai, taču ir vajadzīga plašāka pieeja, kurā būtu ņemts vērā gan pieprasījums, gan piedāvājums.

Pārdomāts un vērienīgs regulējums būs inovācijas virzītājspēks, īpaši tad, ja tiek izmantota dinamiska un uz tirgus orientēta pieeja. Īpaši svarīgi tas ir ekoinovācijas jomā. Stingrāki vides standarti un mērķi, piemēram, attiecībā uz transporta līdzekļiem piemērojamām CO₂ emisijām, kas izvirza stimulējošus mērķus un nodrošina ilgtermiņa prognozējamību, būtiski paātrina ekoinovāciju. Bieži vien saskaņotiem ražojumu apstiprināšanas noteikumiem ir izšķirīga nozīme. Ja nebūs tipa apstiprinājuma noteikumu, būs neiespējami uz Eiropas ceļiem ieviest videi draudzīgus transportlīdzekļus.

Standartiem ir svarīga nozīme arī inovācijā. Klasificējot jaunāko informāciju par konkrētu tehnoloģiju, tie dod iespēju izplatīt zināšanas un informāciju par dažādu ražojumu un pakalpojumu savietojamību un nodrošina pamatu turpmākai inovācijai. Piemēram, telekomunikāciju tirgus atvēršana, ko papildināja GSM standartu ieviešana, palīdzēja Eiropai gūt panākumus mobilo tālrunu jomā. Taču standartiem tik liela nozīme ir tikai tad, ja tie iet rokrokā ar jaunu tehnoloģiju izstrādi. Īpašs uzdevums ir strauji saīsināt inovācijas ciklu un panākt tehnoloģiju konvergenci visās trijās Eiropas standartizācijas organizācijās. Eiropas standartizācijas sistēma, nespējot pielāgoties, zaudēs savu nozīmi attiecībā uz uzņēmumiem, kas tad pievērsīsies citiem instrumentiem, kā tas vērojams IKT sektorā, vai – kas ir vēl sliktāk – sāks bremsēt inovāciju. Turklāt dinamiska standartizācijas sistēma ir priekšnosacījums tam, lai ES saglabātu un turpmāk pastiprinātu starptautisko ietekmi uz standartu noteikšanu, jo arī citas valstis arvien biežāk tiecas noteikt šādus noteikumus.

Lieliem patērētājiem ir izšķirīga nozīme, stimulējot un finansējot augsto tehnoloģiju uzņēmumus. ASV ik gadu tērē vismaz 49 miljardus euro²⁰ pirmstirdzniecības posma iepirkumam, proti, iepirkumam pētniecības un izstrādes jomā, turklāt daļa no šīs summas tiek iegūta no mazo uzņēmumu inovācijas pētniecības programmas (*SBIR*).²¹ Vēl vairāk tā tērē iepirkumiem ar pētniecību un izstrādi nesaistītas inovācijas (jaunu tehnoloģiju, ražojumu un pakalpojumu) jomā.

Publiskajam iepirkumam tiek novirzīti līdzekļi 17 % apmērā no ES IKP. Tas ir liels tirgus, īpaši tādās jomās kā veselība, transports un enerģētika. Tādējādi Eiropai ir milzīgas neizmantotas iespējas, kā paātrināt inovāciju ar iepirkuma palīdzību. Turklāt inovatīvu ražojumu un pakalpojumu jomā publiskam iepirkumam ir būtiska nozīme, jo tas ļauj uzlabot publisko pakalpojumu kvalitāti un efektivitāti laikā, kad ir noteikti budžeta ierobežojumi. Neraugoties uz ES iepirkuma direktīvā paredzētajām iespējām, tikai neliela daļa publiskā iepirkuma Eiropā ir vērsta uz inovāciju. Tā pamatā ir vairāki faktori: stimuli, ar kuriem tiek atbalstīti zema riska risinājumi; trūkst zināšanu un spēju organizēt sekmīgu iepirkumu jaunu tehnoloģiju un inovācijas jomā; trūkst saiknes starp publisko iepirkumu un politikas mērķiem. To var labāk risināt, apmainoties ar ieteikumiem un paraugpraksi, īpaši tāda iepirkuma jomā, kurā tiek ievēroti vides standarti. Tā kā publiskā iepirkuma tirgus visā Eiropā aizvien ir

²⁰ 2004. gada statistikas dati.

²¹ ASV ar likumu ir noteikts, ka federālajām struktūrām 2,5 % no ārējai pētniecībai un izstrādei paredzētā budžeta jānovirza MVU inovatīvu projektu finansēšanai.

sadrumstalots, ar iepirkumu bieži vien netiek panākts nepieciešamais līmenis inovatīvu ieguldījumu sākšanai.

Izmantojot iepirkumu pirmstirdzniecības posmā un pieeju, saskaņā ar kuru veiksmīgā *SBIR* shēma, kas īstenota ASV, ir pielāgota ES kontekstam²², vairākas dalībvalstis ir radušas jaunus veidus inovācijas atbalstam. Lai gan iepirkums nav paredzēts vienīgi MVU, rezultāti ir iepriecinoši, īpaši attiecībā uz MVU. Ja šādu pieeju piemērotu plašāk un apvienotu ar kopīgo iepirkumu starp dažādam līgumslēdzējstruktūrām, tiktu radīts milzīgs tirgus, kas ievērojami paātrinātu inovāciju un radītu jaunus inovatīvus uzņēmumus.

Inovācijas savienības apņemšanās

14. Eiropas Parlamentam un Padomei jāveic nepieciešamie pasākumi, lai pieņemtu priekšlikumus par ES patentu, valodu režīmu un vienotu strīdu izšķiršanas sistēmu. Jāstrādā tā, lai pirmie ES patenti tiktu izsniegti 2014. gadā.
15. No 2011. gada ES un tās dalībvalstīm jāveic regulējuma skrīnings galvenajās jomās, sākot ar ekoinovāciju un beidzot ar Eiropas inovācijas partnerībām (sk. nākamo iedaļu). Tas palīdzēs noskaidrot noteikumus, kas jāuzlabo vai jāatjaunina, un/vai jaunus noteikumus, kas jāievieš, lai nodrošinātu pietiekamus un nepārtrauktus stimulus inovācijas virzīšanai. Komisija sniegs norādes, kā vislabāk organizēt šo skrīningu.
16. 2011. gada sākumā Komisija vispirms nāks klajā ar paziņojumu, kas cita starpā attieksies uz IKT sektoru un kas papildinās leģislatīvo priekšlikumu par standartizāciju, lai **paātrinātu un modernizētu standartu noteikšanu, nodrošinātu savstarpējo izmantojamību un veicinātu inovāciju strauji mainīgos pasaules tirgos**. To papildinās daudzgadu programma, ar kuru tiks paredzētas jaunas standartizācijas vajadzības un standartu integrēšana pētniecības un izstrādes projektos pētniecības pamatprogrammā. Turklāt paziņojumā tiks izskatītas iespējas ilgtermiņā nodrošināt standartizācijas sistēmas spēju pielāgoties ātri mainīgajai videi un veicināt Eiropas stratēģiskos iekšējos un ārējos mērķus (tos cita starpā saistot ar inovāciju un tehnoloģiju attīstību), arī ieviešot neatkarīgu pārskatīšanu.
17. No 2011. gada **dalībvalstīm un reģioniem jāparedz atsevišķs budžets pirmstirdzniecības posma iepirkumam un publiskam iepirkumam, iegādājoties inovatīvus ražojumus un pakalpojumus** (ieskaitot inovācijas partnerībās noteiktos, sk. 5. iedaļu). Tas **visā ES radītu inovācijas iepirkuma tirgu vismaz 10 miljardu euro apmērā gadā**, kas uzlabotu sabiedrisko pakalpojumu efektivitāti un kvalitāti un vienlaikus risinātu galvenās sociālās problēmas. Mērķis būtu panākt, lai inovācijas iepirkuma tirgus apjoms būtu līdzvērtīgs šādam tirgum ASV. Komisija sniegs norādes un izveidos (finanšu) atbalsta mehānismu, kas palīdzēs līgumslēdzējiestādēm īstenot šos iepirkumus nediskriminējošā un atklātā veidā, apvienot pieprasījumu, izstrādāt kopējas specifikācijas un veicināt šāda mehānisma pieejamību mazajiem un vidējiem uzņēmumiem.

²²

Apvienotās Karalistes *SBRI* shēma un Nīderlandes *SBIR* shēma piedāvā līgumus, lai izstrādātu publisko dienestu identificētām konkrētām problēmām paredzētus risinājumus. Tajās ņemta vērā pieeja, kas izklāstīta Komisijas paziņojumā par pirmstirdzniecības posma iepirkumu. Daļu federālā budžeta ASV novirza inovācijas atbalstam, veiksmīgi izmantojot *SBIR* programmu.

Turklāt Komisija sniegs norādes, kā atbilstoši spēkā esošajām publiskā iepirkuma direktīvām īstenojams **kopējais iepirkums starp līgumslēdzējnostādēm**, un izmantos patlaban notiekošo, spēkā esošo direktīvu vispārējo novērtējumu, lai izvērtētu iespējas ieviest papildu noteikumus šāda iepirkuma atvieglošanai pārrobežu mērogā.

- 18.** Līdz 2011. gada sākumam Komisija nāks klajā ar **rīcības plānu ekoinovācijas jomā**, balstoties uz inovācijas savienību un koncentrējoties uz konkrētiem trūkumiem, problēmām un iespējām, lai ar inovācijas palīdzību izpildītu mērķus vides jomā.

3.3. Atklātības veicināšana un Eiropas radošā potenciāla lietderīga izmantošana

Uzņēmumi inovē dažādos veidos. Daži uzņēmumi veic pētniecību un izstrādi, kā arī izstrādā jaunas tehnoloģijas, savukārt citu uzņēmumu inovācija balstās uz esošajām tehnoloģijām vai uz tādu jaunu uzņēmējdarbības modeļu vai pakalpojumu izstrādi, kas vērsti uz lietotājiem un piegādātājiem, vai to veic kopās vai tīklos. Tāpēc jāizstrādā tāda politika, kas atbalstītu ne vien tehnoloģiju inovāciju, bet gan visus inovācijas veidus. Ar lielu izaugsmes potenciālu apveltītiem inovatīviem pakalpojumiem, īpaši kultūras un radošajās nozarēs, var būt nepieciešama īpaša pieeja²³.

Īpaši nozīmīgs ir dizains, kas atzīts par galveno nozari un darbību, lai idejas nonāktu tirgū, pārvēršot tās par lietotājiem draudzīgiem un interesantiem ražojumiem. Lai gan dažas Eiropas valstis ir līderes dizaina jomā, citām trūkst labi izstrādātas dizaina infrastruktūras un spējas izstrādāt dizainu uzņēmumos un tehniskajās augstskolās. Līdz šim tas lielākoties palicis nepamanīts, taču tagad tas ir jārisina.

Tā kā problēmas kļūst arvien sarežģītākas un inovācijas izmaksas aizvien pieaug, uzņēmumiem arvien biežāk ir jāsadarbojas. Lai gan tie joprojām veic izstrādi paša uzņēmumā, to arvien biežāk papildina ideju apzināšana, atzišana un pārnese no ārējiem avotiem, piemēram, no universitātēm un jaunizveidotiem uzņēmumiem. Tie dažkārt inovācijā sadarbojas ar lietotājiem un patērētājiem, lai labāk apmierinātu to vajadzības vai izveidotu jaunus ceļus piekļuvei tirgum. Šī tendence, ko veicina sociālā tīklošanās un līdz galam neizstrādātas, kopīgas mobilās datortehnoloģijas, arvien biežāk ir sastopama ražošanas un pakalpojumu nozarēs. Tā būtiski ietekmē arī pētniecību, zinātņi, izglītību un valstu iestādes. Tendences, kas vērstas uz atklātu un kopēju inovāciju, būtiski ietekmē attiecīgo politiku. Ir svarīgi rast pareizu līdzsvaru starp zināšanu izplatības veicināšanu un uz inovāciju vērstu pietiekami efektīvu stimulu nodrošināšanu, tāpēc Komisija uzskata, ka šīs tendences dos ekonomisku un sociālu labumu ilgtermiņā un tās ir jāatbalsta.

Tāpēc īpaši aktuāla kļuvusi tā saucamā “piektā brīvība”, kas ir ne vien pētnieku brīva pārvietošanās, bet arī inovatīvu ideju brīva kustība. Patiesi atklātai inovācijai ir vajadzīga starpniecība, starpnieki un tīkli, kuros uz vienādiem noteikumiem var piedalīties visi dalībnieki. Starptautiski konkurētspējīgām kopām ir būtiska nozīme, jo tās gan fiziski, gan virtuāli pulcē kopā mazos, vidējos un lielos uzņēmumus, universitātes, pētniecības centrus, zinātniekus un praktiskajā darbā iesaistītos speciālistus nolūkā apmainīties ar zināšanām un idejām. Jānostiprina zināšanu pārnese starp uzņēmumiem un akadēmisko vidi, un tas jāveic starptautiskā mērogā. Eiropas uzņēmējdarbības atbalsta tīkls “Enterprise Europe Network”

²³ Sk. Komisijas Zaļo grāmatu “Kultūras un radošo nozaru potenciāla īstenošana”, COM(2010) 183 galīgā redakcija.

nodrošina starpvalstu tehnoloģiju pārnesei, starpniecību un citus pakalpojumus inovācijas un uzņēmējdarbības jomā, lai palīdzētu MVU darboties starptautiskā mēroga. Tas jāpastiprina un turpmāk jāpilsnveido.

Jāatvieglo publiski finansētas pētniecības rezultātu pieejamība. Pētniecības informācijas sistēmas, tostarp arī Eiropas uzņēmējdarbības atbalsta tīkla tehnoloģiju pārneses datubāze *BBS*, ir jāuzlabo, jāiesaista vienotā tīklā un jāpadara savstarpēji vieglāk izmantojamas. Valsts sektora informācijai jābūt vieglāk pieejamai pētniecībā un inovācijā, kā ierosināts Digitālajā programmā, saskaņā ar kuru Komisija 2012. gadā plāno pieņemt būtiski pārskatītu direktīvu par valsts sektora informācijas atkalizmantošanu.

Galvenais jautājums: kā palielināt intelektuālā īpašuma tiesību (IĪT, tostarp patentu, dizaina un autortiesību) plūsmas un to sniegto labumu. ES patents ievērojami samazinātu patentēšanas izmaksas Eiropā, īpaši MVU, tādējādi ekonomiskais labums tiks gūts no IĪT izmantošanas inovatīvos ražojumos un pakalpojumos. Tam ir izšķirīga nozīme tādās nozarēs kā pusvadītāju ražošana un telekomunikācijas, kur uzņēmumiem jāapvieno daudzas esošās tehnoloģijas, tāpēc tiem nepieciešams piekļūt virknei IĪT.

IĪT tirdzniecības tirgi jāpadara skaidrāki un mazāk sadrumstaloti, lai IĪT pircēji un pārdevēji varētu viens otru viegli atrast, lai tiktu veikti finanšu ieguldījumi IĪT un lai darījumi notiktu uz līdzvērtīgiem noteikumiem. Dažādas iniciatīvas tiek gatavotas gan dalībvalstu, gan starptautiskā līmenī²⁴, taču, lai tās būtu maksimāli lietderīgas un ekonomiskas gan izmaksu, gan tvēruma ziņā, tās jāizstrādā Eiropas mērogā. Šie zināšanu tirgi jāatver jauniem dalībniekiem, un jāatrasa universitātēs, pētniecības institūtos un uzņēmumos esošais IĪT potenciāls, kas vēl joprojām nav izmantots. Tas varētu radīt ielas jaunu ieņēmumu plūsmas, ko pēc tam varētu ieguldīt pētniecībā, tādējādi radot noslēgtu loku.

IP atbalsts, ko patlaban nodrošina IĪT palīdzības dienests un sadarbšanās ar dalībvalstu patentu iestādēm, jāpapildina ar lielāku palīdzību, kas ļautu MVU efektīvi izmantot intelektuālā un rūpnieciskā īpašuma tiesību aizsardzību un sniegtu līdzvērtīgas iespējas, konkurējot ar lielajiem uzņēmumiem.

Lai zināšanu tirgi efektīvi darbotos, padziļināti jāanalizē attiecības starp intelektuālo īpašumu un konkurences politiku. Tam ir vairākas šķautnes. Pirmkārt, lai skaidri definētu juridiskās tiesības, ir jāsauglabā intelektuālā īpašuma aizsardzības tvērums un Eiropā piešķirto patentu augstā kvalitāte. Otrkārt, lai gan kopējiem IĪT pasākumiem (savstarpēja licenzēšana, patentu kopfondi u.c.) parasti ir pozitīva ietekme, tomēr jāpārbauda, vai tie netiek izmantoti veidā, kas kavē konkurētspēju. Treškārt, standartu noteikšanas procesā ir vajadzīgi skaidri IĪT noteikumi, lai izvairītos no situācijas, kad uzņēmums gūst nepamatotas tirgus priekšrocības, iekļaujot standartā IĪT.

Inovācijas savienības apņemšanās

- 19.** 2011. gadā Komisija izveidos **Eiropas dizaina līderība padomi**, kuru aicinās gada laikā sagatavot priekšlikumus, lai veicinātu dizaina nozīmi inovācijas politikā, piemēram, izmantojot ES un/vai dalībvalstu programmas un “Eiropas izcilākā dizaina” zīmi. Turpinot pasākumus, kas aizsākti ar Zaļo grāmatu par kultūras un radošajām nozarēm, Komisija izveidos **Eiropas radošo nozaru aliansi**, lai rastu

²⁴ Piemēram, Dānijas Patentu biroja intelektuālā īpašuma tirgus un *French Caisse des Dépôts* and ASV bankas *Ocean Tomo* kopīgā iniciatīva.

jaunus šo nozaru atbalsta veidus un lai veicinātu, ka arī citas nozares plašāk izmanto jaunradi.

20. Komisija **veicinās atvērtu piekļuvi** publiski finansētās pētniecības rezultātiem. Tā strādās, lai **atvieglotu piekļuvi publikācijām par vispārējiem principiem no ES pētniecības pamatprogrammām finansētiem projektiem**. Komisija atbalstīs arī tādu **ilgtspējīgas pētniecības informācijas pakalpojumu** izstrādi, kuri būs viegli atrodamī un ļaus piekļūt pētniecības projektu rezultātiem.
21. Komisija **veicinās efektīvu sadarbībā veiktās pētniecības un iegūto zināšanu pārnesi** saskaņā ar pētniecības pamatprogrammām un ārpus tām. Tā sadarboties ar ieinteresētajām personām, lai izstrādātu vairākus konsorcijs līgumu paraugus, kuros būtu paredzēta gan tradicionālā pieeja IP aizsardzībai, gan atklātākas. Turklāt ir vajadzīgi mehānismi, lai turpmāk stiprinātu zināšanu pārnesi publiskās pētniecības organizācijās, īpaši izmantojot starpvalstu sadarbību.
22. Ciešā sadarbībā ar dalībvalstīm un ieinteresētajām personām Komisija līdz 2011. gada beigām nāks klajā ar priekšlikumiem par **Eiropas patentu un licenzēšanas zināšanu tirgus izveidi**. Tiem jābalstās uz dalībvalstu pieredzi par **apmaiņas modeļiem**, kuros ņemts vērā pieprasījums un piedāvājums, par **tirgiem, kuros iespējams veikt finanšu ieguldījumus** nemateriālajā īpašumā, un citām idejām, lai dotu jaunu impulsu tādās nenovērtētās nemateriālā īpašuma jomās kā patentu kopfondi un inovatīva starpniecība.
23. Komisija **pārbaudīs, kā konkurences politika palīdz novērst intelektuālā īpašuma tiesību izmantošanu pret konkurenci vērstos nolūkos**. Tā analizēs kopējo IĪT pasākumu ietekmi, pārbaudot pretmonopola noteikumu izmantošanu horizontālos nolīgumos starp konkurējošiem uzņēmumiem.

4. SOCIĀLĀS UN TERITORIĀLĀS KOHĒZIJAS MAKSIMĀLA PALIELINĀŠANA

4.1. Inovācijas priekšrocību izmantošana visā Savienībā

Inovācijas savienībā jāiesaista visi reģioni. Finanšu krīze ir pārmēru spēcīgi ietekmējusi dažus mazāk sekmīgos reģionus, un tas draud iedragāt pēdējā laikā vērojamo konverģenci²⁵. Eiropai jāizvairās no sašķeltības inovācijas jomā starp spēcīgākajiem inovatīvajiem reģioniem un pārējiem.

Struktūrfondi, kas jau nodrošina ievērojamus ieguldījumus pētniecībā un inovācijā, ir izšķirīga nozīme. Pašreizējā finanšu periodā (2007.–2013. gadā) tām ieplānoti 86 miljardi euro. Liela daļa šo līdzekļu joprojām nav iztērēti, un tie efektīvāk jāizmanto inovācijai un stratēģijā “Eiropa 2020” izvirzīto mērķu sasniegšanai. Patlaban pārāk liels finansējums ir piešķirts projektiem, kuri pārklājas, vai prioritātēm jomā, kurā reģionam nav nosacītu priekšrocību. Reģioniem finansējuma novirzīšana jāveic, balstoties uz pārdomātas specializācijas pieeju un koncentrējoties uz nosacītam priekšrocībām jomās, kur tie var sasniegt izcilību.

²⁵ 2009. gada Eiropas inovācijas progresa ziņojuma secinājumi.

Struktūrfondus iespējams efektīvāk izmantot vēl vairākos citos veidos. Diezgan maza daļa tiek tērēta resursu apvienošanai un speciālām zināšanām starpvalstu projektos²⁶, piemēram, pētniecības infrastruktūru atbalstam vai pasaules līmeņa kopu izveidei. Vairāk var izmantot finanšu instrumentus privātā finansējuma piesaistei pētniecībai un inovācijai. Turklāt, lai palielinātu pieprasījumu pēc inovatīviem ražojumiem un pakalpojumiem, jāizmanto no struktūrfondiem līdzfinansēts publiskais iepirkums. Efektīvāk varētu izmantot Eiropas sociālos fondus, lai apmācot un pārkvalificējot cilvēki iegūtu prasmes, kas vajadzīgas inovācijas savienībai. Jāapvieno Eiropas līmeņa programmas (piem., FP7 “Zināšanu reģioni”, no KIP finansētās kopu iniciatīvas, Eiropas uzņēmējdarbības atbalsta tīkls un pasākumi, kas līdzfinansēti no Eiropas Teritoriālās sadarbības programmām), lai veicinātu reģionu savstarpējo sadarbību un palielinātu šo programmu ietekmi uz reģionu attīstību. Turklāt turpmākajās programmās jāiekļauj instrumenti, kas veicinātu sadarbību starp vadošajiem inovatīvajiem reģioniem un reģioniem līdz šim atpaliekošās dalībvalstīs.

Inovācijas savienības apņemšanās

24. Sakot ar 2010. gadu, dalībvalstīm ievērojami jāuzlabo esošo **struktūrfundu izmantošana pētniecības un inovācijas projektiem, palīdzot cilvēkiem iegūt nepieciešamās prasmes, uzlabojot valstu sistēmu darbību un īstenojot pārdomātas specializācijas stratēģijas un starpvalstu projektus**. Tas jāattiecinā arī uz pirmsiestāšanās finansējumu ES kandidātvalstīm. Komisija ir gatava palīdzēt un tā izmantos iniciatīvas par reģionālo pētniecību un kopām, lai sekmētu šīs pārmaiņas un līdz 2012. gadam izveidotu pārdomātas specializācijas platformu, turpmāk atbalstot arī pasaules līmeņa kopu veidošanu. Sīkāka informācija sniegta pievienotajā paziņojumā.
25. Dalībvalstīm jāierosina **struktūrfundu programmu sagatavošana laikposmam pēc 2013. gada, lielāko uzsvāru liekot uz inovāciju** un pārdomātu specializāciju. Turpmākajā regulējumā, ar kuru tiks regulēta ERAF darbība, jāparedz ievērojami finanšu resursi inovācijas iniciatīvu atbalstam Eiropas Savienības reģionos.

4.2. Sociālo priekšrocību palielināšana

Sociālā inovācija ir jauna un nozīmīga joma, kurai jāvelta pienācīga uzmanība. Tā paredz izmantot labdarības iestādes, asociācijas un sociālos uzņēmējus, lai rastu jaunus veidus, kā apmierināt sociālās vajadzības, kuras pietiekami neapmierina tirgus vai publiskais sektors. Tam var būt vajadzīga atjautība, lai panāktu pārmaiņas darbībā, kas ļaus tikt galā ar galvenajām sabiedrības problēmām, piemēram, ar klimata pārmaiņām. Sociālā inovācija ne vien apmierina sociālās vajadzības un risināta sabiedrības problēmas, bet arī dod spēku cilvēkiem un rada jaunas sociālās attiecības un sadarbības veidus. Tādējādi tā ir inovatīva un veicina sabiedrības spēju inovēt.

Kā sociālās inovācijas piemēri Eiropā minamas sirds slimību profilakses shēmas, kas vērstas uz visu sabiedrību, nevis uz dažām īpaši apdraudētām personām, sociālie tīkli, kuru pārstāvji palīdz veciem cilvēkiem, kuri dzīvo vieni paši, kartes, kas sniedz vietējai sabiedrībai informāciju par to, kā viņu pilsētai veicas emisijas samazināšanas mērķu izpildē, vai ētikas bankas, kas nodrošina tādus finanšu produktus, kas dod maksimālu atdevi no ieguldījumiem, ņemot vērā sociālo un vides aspektu.

²⁶ Izmantojot Regulas (EK) Nr. 1083/2006 37. panta 6.b punktā paredzētās iespējas.

Lai gan netrūkst labu ideju, sociālā inovācija vēl nedod gaidītos rezultātus. Vairāk jāatbalsta eksperimentēšana. Jāizstrādā un jāizplata risinājumi, kuriem ir pārlicinošas priekšrocības salīdzinājumā ar pašreizējo praksi. Lai to panāktu, ir vajadzīgas zinoši starpnieki, efektīvi stimuli un tīkli, kas paātrina un sekmē savstarpēju mācīšanos. Visā Eiropā jau pastāv šāda veida infrastruktūras uzņēmējdarbības inovācijai, taču patlaban nav līdzvērtīgu infrastruktūru sociālajai inovācijai. Jārod labākas novērtēšanas metodes, lai noskaidrotu: kas darbojas, kas nedarbojas, kāpēc nedarbojas, kas būtu un kas noteikti ir jāveicina.

Lai apmierinātu arvien pieaugošās sabiedrisko pakalpojumu lietotāju vajadzības un cerības, ņemot vērā finanšu taupības pasākumus, inovācija publiskajā sektorā vajadzīga vairāk nekā jebkad agrāk. Arvien lielāks skaits dalībvalstu atbalsta uz pilsoņiem vērstu pieeju pakalpojumu sniegšanā. Daudzas no tām ievieš e-valdības stratēģijas, kas vērstas uz esošo pakalpojumu pārvietošanu uz internetu un jaunu pakalpojumu izstrādi, kas būs pieejami internetā. Ir svarīgi ES līmenī uzlabot izpratni par inovāciju publiskajā sektorā, uzskatāmi parādīt veiksmīgās iniciatīvas un salīdzināt progresu. Daudz kas būs atkarīgs no tā, vai būs pietiekami daudz publiskā sektora vadītāju, kuri pratīs pārvaldīt inovāciju. To iespējams panākt, izmantojot progresīvāku apmācību un apmainoties ar labu praksi.

Pāreja uz inovatīvu ekonomiku būtiski ietekmē pasauli, kurā tiek izmantots darbaspēks. Darba devējiem ir vajadzīgi darbinieki, kuri nemitīgi un aktīvi meklē jaunus veidus, kā labāk paveikt savu darbu. Tam vajadzīgas ne vien labākas prasmes, bet arī jaunas, uz uzticēšanos balstītas attiecības starp darba devēju un darbinieku. Šāda veida pieeja ir vajadzīga visos profesionālajos līmeņos un jāņem vērā arī nozarēs, kuras parasti netiek uzskatītas par "zināšanu nozarēm". Vispirms tā ir aprūpes nozare, kur vajadzīgi prasmīgi, motivēti un pielāgoties spējīgi darbinieki, lai nodrošinātu ļoti labu aprūpi arvien vairāk vecāka gadagājuma cilvēkiem Eiropā.

- 26.** Komisija ievieš **Eiropas sociālās inovācijas eksperimentālo programmu**, saskaņā ar kuru tiks nodrošinātas speciālas zināšanas un virtuālā platforma sociālajiem uzņēmējiem, valsts un nevalstiskajiem sektoriem.
- Izmantojot **Eiropas Sociālo fondu (ESF)**, tā veicinās sociālo inovāciju visā inovācijas ciklā, ņemot vērā ievērojamos ieguldījumus sociālajā inovācijā, ko ESF veicis pēdējos desmit gados. To papildinās atbalsts inovatīviem sociāliem eksperimentiem, kas izstrādājami saskaņā ar Eiropas platformu cīņai pret nabadzību.
 - **Nākamajās ESF programmās galvenais uzsvars jāliek uz sociālo inovāciju.** Dalībvalstis tiek aicinātas pastiprināt centienus veicināt sociālo inovāciju, izmantojot ESF.
- 27.** No 2011. gada Komisija atbalstīs nozīmīgu **pētniecības programmu publiskajā sektorā un sociālajā inovācijā**, izvērtējot tādas jautājumus kā mērīšanas un novērtēšanas metodes, finansēšanas avoti un citi šķēršļi, kas kavē šo jomu turpmāku attīstību. Tā organizēs **Eiropas publiskā sektora inovācijas rezultātu tablo**, kas ļaus salīdzināt publiskajā sektorā notiekošo inovāciju. Tā kopā ar dalībvalstīm pētīs, vai ir lietderīgi apvienot publiskā sektora līderu jauno mācīšanās pieredzi un tīklus Eiropas līmenī.
- 28.** Komisija **apspriedīsies ar sociālajiem partneriem, lai noskaidrotu, kā zināšanu ekonomiku var piemērot visiem profesionālajiem līmeņiem un visām nozarēm.**

Tā aicinās sociālos partnerus sagatavot priekšlikumus par darba tirgus stratēģijas izstrādi aprūpes nozarē.

5. EIROPAS INOVĀCIJAS PARTNERĪBAS APVIENO SPĒKUS, LAI IZVIRZĪTOS AVANGARDĀ

Eiropa ir saskārusies ar vairākām būtiskām sabiedriskām problēmām, kā sabiedrības novecošana, klimata pārmaiņu sekas, resursu pieejamības samazināšanās. Lai izvirzītos avangardā, jāmeklē jaunas ārstniecības metodes dzīvībai bīstamām slimībām, jauni risinājumi vecākā gadagājuma cilvēku dzīves uzlabošanai, veidi, kā jo īpaši lielpilsētās būtiski mazināt CO₂ emisijas un citus piesārņojuma avotus, alternatīvi enerģijas avoti un aizstājēji izejmateriāliem, kuru deficīts kļūst aizvien lielāks, jāsamazina atkritumu daudzums, tie jāpārstrādā otrreizējai lietošanai un jāizbeidz atkritumu apglabāšana poligonos, jāuzlabo ūdensapgādes kvalitāte, jāievieš vieds transports, kas palīdzētu mazināt sastrēgumus, un jāpanāk, lai pārtika, ko iegūtu ar ilgtspējīgām ražošanas metodēm, būtu veselīga vai ļoti kvalitatīva, jāizstrādā tehnoloģijas ātrai un drošai informācijas apstrādei, kopīgai izmantošanai, nodošanai un apmaiņai.

Turklāt sekmīgs darbs šajos virzienos kāpinās mūsu konkurētspēju, ļaus Eiropas uzņēmumiem ieņemt vadošo pozīciju jaunu tehnoloģiju izstrādē, nodrošināt izaugsmi un uzņemties pasaules līdera lomu jaunos strauji augošos tirgos, uzlabot sabiedrisko pakalpojumu kvalitāti un efektivitāti un veicināt daudzu jaunu un kvalitatīvu darbavietu izveidi.

Ņemot vērā, cik vērienīgas un steidzami risināmas ir sabiedrības problēmas un cik ļoti trūkst resursu, Eiropa vairs nevar darboties tik sadrumstaloti un pārmaiņas ieviest tik lēni kā tagad. Jāapvieno ar pētniecību un inovāciju saistītie centieni un zināšanas un jāasniedz kritiskā masa. Vienlaikus jau no paša sākuma mums jāizveido apstākļi, kuros inovācijas avangards strauji atrastu vietu tirgū, nesot drīzus augļus iedzīvotājiem un veicinot konkurētspēju.

i) Jaunā pieeja - Eiropas inovācijas partnerības

Šo iemeslu dēļ Komisija stratēģijā “Eiropa 2020” paziņoja, ka saistībā ar pamatiniciatīvu “Inovācijas savienība” sāks Eiropas inovācijas partnerības. Šīs partnerības pārbaudīs ES jauno pieeju pētniecībai un inovācijai.

Pirmkārt, tās darbosies, ņemot vērā **problēmas, kas jārisina**, tās orientēsies uz ieguvumiem sabiedrībai un saistīto nozaru un tirgu strauju modernizāciju. Tās izmantos arī citus esošos instrumentus, ne tikai kopīgās tehnoloģiju iniciatīvas.

Otrkārt, tās darbosies **visos pētniecības un inovācijas ķēdes posmos**. Partnerības sapulcinās visas svarīgās personas ES, valstu un reģionu līmenī, lai: i) pastiprinātu pētniecības un izstrādes centienus; ii) koordinētu ieguldījumus demonstrējumos un izmēģinājuma projektos; iii) paredzētu nepieciešamos noteikumus un standartus un pasteidzinātu to pieņemšanu; un iv) mobilizētu “pieprasījumu”, labāk koordinējot publiskos iepirkumus, tādējādi nodrošinot, ka inovācijas avangards drīz ienāk tirgū. Inovācijas partnerību mērķis pretēji pašreizējai situācijai, kad pasākumi notiek neatkarīgi, ir to izstrādāt un īstenot tos paralēli, ietaupot izpildes laiku.

Treškārt, tā **racionalizēs, vienkāršos un labāk koordinēs pašreizējos instrumentus un iniciatīvas** un vajadzības gadījumā papildinās tās ar jauniem pasākumiem. Tādējādi būtu jāatvieglo partneru sadarbība un labāku un drīzāku rezultātu sasniegšana salīdzinājumā ar pašreizējo situāciju. Tāpēc tās pamatosies uz līdzšinējiem instrumentiem un rīcībām un, ja būs

pamatoti (piemēram, kopīgai plānošanai, vadošajiem tirgiem, kopīgām pirmstirdzniecības un tirdzniecības iepirkumu shēmām, regulatīvajam skrīningam), integrēs tos vienotā saskanīgā politikas satvarā. Svarīgs aspekts ir elastīgums: nebūs iespējams, ka vienveidīgi risinājumi derēs visam satvaram.

ii) Panākumu atslēga

Jādibina partnerības un jādarbojas tikai tajās jomās, kurās valsts iesaistīšanās ir nepārprotami pamatota un kur kopīgi ES, valstu un reģionu centieni pētniecības un izstrādes jomā un pieprasījumā pamatoti pasākumi sasniegs mērķi drīzāk un efektīvāk.

“Īsto” partnerību izvēle lielā mērā noteiks, cik tās būs veiksmīgas. Lai tās varētu sasniegt iecerēto, jānodrošina šādi savstarpēji saistīti apstākļi:

- (1) koncentrēšanās uz konkrētu sociālu problēmu, kas kopīga visai ES, un skaidru, vērienīgu un izmērāmu mērķu izvirzīšana, no kuriem līdz 2020. gadam iegūs pilsoņi un sabiedrība kopumā, ja vien tas saistīts ar lielu, jaunu tirgus potenciālu ES uzņēmumiem.
- (2) Stingra politiku un ieinteresēto personu apņemšanās. Tiecoties sasniegt precīzi noteiktu mērķi, kas īstenojams līdz 2020. gadam un nostiprināts ar stingru un stabilu ilgtermiņa apņemšanos, partnerībām būs jāmobilizē svarīgākās ieinteresētās personas. Tām būs jāklūst arī par platformām atvērtai inovācijai un pilsoņu iesaistei, tostarp piešķirot balvas pētniecības jomā. Komisija ir nolēmusi kļūt par partnerību dibināšanas dzinējspēku.
- (3) Skaidra ES pievienotā vērtība. Rīcībai ES līmenī būtu jāuzlabo efektivitāte un jāpanāk plaša mēroga ietekme, palielinot kritisko masu (piem., vienkāršojot, racionalizējot, apvienojot un efektīvāk izmantojot nepietiekamos publiskos resursus, proti, saskaņojot pētniecības un iepirkumu programmas visās dalībvalstīs; rodot kvalitatīvākus risinājumus, sadarbspēju un ātrāku izstrādi).
- (4) Koncentrēšanās uz rezultātiem, iznākumu un ietekmi. Partnerībām jābūt orientētām uz rezultātiem un nav jābūt visaptverošām tvēruma ziņā. Sociālās problēmas jāsadala mazākos darba uzdevumos, par kuriem dažādām ieinteresēto personu grupām ar vienojošām interesēm jānosaka, kā katra no tām to īsteno, noskaidrojot darāmo, veicējus un termiņus. Jau iepriekš jānosaka skaidri mērķi, atskaites punkti un gaidāmie rezultāti.
- (5) Atbilstošs finanšu atbalsts. Viens no inovācijas partnerību pamatmērķiem ir nodrošināt, lai nepietiekamie finanšu resursi tiktu izmantoti vislabākajā veidā un tiktu novērsta dublēšana, kas izmaksā dārgi; šā nozīmīgā uzdevuma izpildei noteikti būs vajadzīgs papildu finansiālais atbalsts. Tiek gaidīts, ka tajā iesaistīsies visas ieinteresētās personas. Komisija ar ES budžeta palīdzību centīsies palielināt kopējo finansējuma līmeni. Tā darīs pieejamu finansējumu pašreizējā finanšu plānā paredzēto partnerību īstenošanai un, sagatavojot nākamo finanšu plānu priekšlikumus, novērtēs partnerību finansiālās vajadzības.

iii) Pārvaldība un darba metodes

Vislabākās idejas var palikt neīstenotas vājas izpildes vai uzraudzības dēļ. Lai partnerības sekmīgi darbotos, ir jāizveido efektīvas, vienkāršas un pietiekami elastīgas struktūras, kas vadīs un pārraudzīs veikumu, izšķirš atšķirīgās intereses un novērsīs aizkavējumus.

Līdz ar pārvaldības pasākumiem tiktu līdzsvarota augsta līmeņa apņemšanās un funkcionālā koordinācija, ko papildina decentralizēti ar darbību saistīti pienākumi, lai nodrošinātu, ka praktiķi un citas galvenās ieinteresētās personas ir šādu partnerību faktiskie īpašnieki. Dalībai partnerībās jāatspoguļo integrējošā pieeja, lai tajās būtu atbilstoši pārstāvētas ieinteresētās personas, kuras risina dažādus ar pieprasījuma un pieprasījuma nepārtrauktību saistītus jautājumus. Lai atspoguļotu šo dažādo grupu nozīmību, katras partnerības vadība jāuztic reprezentatīvai valdei, kurā darbojas noteikts skaits augsta līmeņa dalībvalstu pārstāvju (ministri), Parlamenta locekļu, nozares vadošo pārstāvju, pētnieku un citu galveno ieinteresēto personu, kuriem kā galvenā apņemšanās būs jāizvirza partnerības mērķu īstenošana. Valde jāatbalsta darba grupām, kurās būs publiskā un privātā sektora eksperti, praktiskajā darbā iesaistītie speciālisti un lietotāji un kuras noteiks un īsteno veicamo darbu saturu. Valdes darbu vadīs galvenais komisārs(-i), kuram palīdzēs sekretariāts, kuru nodrošinās Komisija. Tās pirmais uzdevums būs sagatavot daudzgadu stratēģisko darba plānu, kurā būs ietverti konkrēti mērķi, sadalīti pienākumi un noteikti atskaites punkti veikuma uzraudzībai. ES līmenī Komisija cieši sadarbosies ar Padomi un Eiropas Parlamentu, lai nodrošinātu stingru politisko atbalstu gan katras partnerības mērķiem, gan virzieniem, kā arī lai paātrinātu vajadzīgā regulējuma izstrādi un pieņemšanu.

iv) Eiropas inovācijas partnerību apzināšana

Lai izpildītu stratēģijā “Eiropa 2020” izvirzīto mērķi panākt gudru, ilgtspējīgu un integrējošu izaugsmi, Komisija ir iecerējusi īstenot inovācijas partnerības tādās galvenajās sabiedrībai svarīgās jomās kā energoapgādes drošība, transports, klimata pārmaiņas un resursu efektīva izmantošana, veselība un novecošana, videi draudzīgas ražošanas metodes un zemes apsaimniekošana.

Iespējamās partnerības varētu veidot šādās jomās:

- tādu galveno uzdevumu risināšana, kas ietver klimata pārmaiņas un energoapgādi lielpilsētās (kuras patērē aptuveni 80 % no visas ES saražotās elektroenerģijas un kurās rodas aptuveni tikpat liels daudzums siltumnīcefekta gāzu), izveidojot reprezentatīvu platformu, kurā darbotos attiecīgās ieinteresētās personas, un ievērojami palielinot esošo un nākotnē izstrādājamo IKT izmantošanu, lai ātrāk izvērstu viedos tīklus un jaunas sistēmas no atjaunojamiem avotiem iegūtas elektroenerģijas izmantošanai, nodrošinot ilgtspējīgāku un viedāku mobilitāti pilsētās un uzlabojot ēku energoefektivitāti,
- ūdens kvalitātes uzlabošana un ūdensapgādes efektīvāka izmantošana,
- drošas piegādes ķēdes nodrošināšana un efektīva un ilgtspējīga vadība, kā arī ar enerģijas ražošanu nesaistītu izejvielu izmantošana visā vērtību ķēdē,
- siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana, uzlabojot transportlīdzekļu emisiju efektivitāti, arī ārpus pilsētām, galvenokārt, ar sadarbīgu un progresīvu satiksmes vadības sistēmu palīdzību visos transporta veidos, gūstot panākumus loģistikā un mainot ierasto uzvedību,

- ES konkurētspējas veicināšana digitālā sabiedrībā, paātrinot piekļuvi informācijai un izvēršot jaunus drošas saziņas veidus, interfeisus un zināšanu kopīgu izmantošanu, kas būs iespējama, pateicoties nākotnes internetam,
- tādu pārtikas produktu piegādes uzlabošana, kas ražoti resursu ziņā efektīvā un produktīvā veidā, radījuši nelielu emisiju apjomu un to ražošanā izmantotas uzlabotas lauksaimniecības produktu un pārtikas produktu apstrādes metodes,
- novecojošās sabiedrības dzīves kvalitātes uzlabošana, piedāvājot jaunus inovatīvus risinājumus, klīniskās pārbaudes, diagnostikas un ārstēšanas metodes ar vecumu saistītu slimību ārstēšanai, jaunus inovatīvus, uz IKT balstītus risinājumus, un tādu inovatīvu ražojumu, ierīču un pakalpojumu izstrāde un ieviešana, kas īpaši piemēroti vecāka gadagājuma cilvēkiem.

Ir veikts sagatavošanas darbs, lai ieviestu konkrētas partnerības tādās jomās kā aktīva un veselīga novecošana, racionāla ūdens izmantošana, ar enerģijas ražošanu nesaistītu izejvielu iegūšana, vieda mobilitāte, lauksaimniecības ražīgums un ilgtspēja, viedas un dzīvotspējīgas pilsētas, kurās būtu kopīgi izmantota energoefektivitāte, videi draudzīgs transports un ātrgaitas internets (sk. VIII pielikumu).

Tomēr inovācijas partnerības ir jauns jēdziens, ko Komisija vispirms vēlas pārbaudīt ar pilotpartnerību, pirms ieviest citas partnerības. Šādai partnerībai jāpalīdz apstiprināt šā jēdziena pievienoto vērtību, vairojot visu galveno ieinteresēto personu interesi un apņemšanos, sniegt priekšstatu par to, kā vislabāk izstrādāt darba pakas un nodrošināt efektīvu pārvaldību.

Apsverot partnerības jēdziena sociālo nozīmību, sagatavotības pakāpi un pārstāvību, Komisija ierosina ieviest izmēģinājuma projektu par aktīvu un veselīgu novecošanu. Tā mērķis būtu līdz 2020. gadam iedzīvotājiem radīt iespēju veselīgi dzīvot ilgāk pastāvīgi, 2 reizes palielinot veselīgas dzīves gadu skaitu, un, sasniedzot šo mērķi, uzlabot mūsu sociālo un veselības aprūpes sistēmu ilgtspējību un efektivitāti, un izveidot inovatīvu izstrādājumu un pakalpojumu tirgu ES un pasaules mērogā, radot jaunas iespējas ES uzņēmējdarbībai. Sīkāka informācija saistībā ar ierosināto izmēģinājuma projektu par aktīvu un veselīgu novecošanu atrodama III pielikumā.

2011. gads būs partnerību pieejas “testēšanas posms”. Līdz 2010. gada beigām Komisija izstrādās stingrus turpmāko partnerību atlases kritērijus un skaidru un caurspīdīgu atlases kārtību. Minētie kritēriji un atlases kārtība sāks darboties no 2011. gada janvāra. Balstoties uz šo procesu, piemērojot minētos kritērijus, apstiprinot gatavību veidot iespējamās partnerības tādās jomās kā enerģētika, “viedās pilsētas”, ilgtspējīga izejvielu piegāde, ūdens resursu izmantošanas efektivitāte, viedā mobilitāte, lauksaimniecības ražīgums un ilgtspēja, Komisija, īstenojot stratēģiju “Eiropa 2020”, sākot ar 2011. gada februāri, iesniegs pārējām iestādēm priekšlikumus par partnerībām, kuras atbilst noteiktajiem kritērijiem, saskaņā ar mērķi izveidot energoefektīvu ekonomiku, kurai būtu zems oglekļa emisiju saturs un spēcīga rūpnieciskā bāze.

Komisija 2011. gada jūnijā nāks klajā ar paziņojumu, kurā būs oficiāli izstrādāti priekšlikumi par partnerībām un sīkāk izklāstīta pārvaldības, finansēšanas un īstenošanas pasākumi. Testēšanas posma beigās, t. i., līdz 2011. gada beigām, Komisija pārskatīs un novērtēs partnerību pieejas efektivitāti, kā arī precizēs, vai un kā tā ir iecerējusi to turpināt, īpaši ņemot vērā finansējuma iespējas, ko piedāvā nākamā pētniecības pamatprogramma.

Inovācijas savienības apņemšanās

29. Padome, Parlaments, dalībvalstis, rūpniecība un citas ieinteresētās personas ir aicinātas atbalstīt inovācijas partnerības jēdzienu un norādīt, kuras apņemšanās tās īsteno, lai šis jēdziens darbotos. Komisija aicina visas galvenās ieinteresētās personas apņemties apvienot rīcību un resursus, lai sasniegtu partnerībai paredzētos mērķus.

Komisija labprāt uzklausa idejas un viedokļus par jomām, kurās varētu veidot partnerības, un par citām iespējamajām jomām, kuras atbilst atlases kritērijiem.

Kā pirmo konkrēto soli Komisija veiks sagatavošanas darbu, lai līdz 2011. gada sākumam sāktu pilotpartnerību par aktīvu un veselīgu novecošanu. Ņemot vērā Padomes un Eiropas Parlamenta viedokli un citu ieinteresēto personu ieguldījumu, tā 2011. gadā nāks klajā ar priekšlikumiem par citām partnerībām.

6. MŪSU POLITIKAS VIRZIENU IETEKMES PALIELINĀŠANA, IZMANTOJOT ĀRĒJO SADARBĪBU

Konkurence attiecībā uz zināšanām un tirgiem paplašinās un aptver visu pasauli. Privātajā sektorā lēmumi par to, kur veicami ieguldījumi pētniecībā, izstrādē un inovācijā, tiek pieņemti globālā mērogā. Eiropa zaudē pozīcijas globālās konkurences apstākļos. Iepriekš izklāstīto inovācijas savienības pasākumu mērķis ir mainīt šīs tendences virzienu un padarīt Eiropu pievilcīgāku uzņēmumiem un investoriem.

Eiropas panākumi ir atkarīgi no spējas novērst vairāku desmitgažu gaitā notikušās “smadzeņu aizplūšanas” sekas un piesaistīt talantīgākos speciālistus. Eiropas universitātes un pētniecības institūti ik gadu daudziem tūkstošiem ārvalstnieku piešķir grādu eksaktajās zinātnēs un inženierzinātnēs. Šiem cilvēkiem jāpiedāvā iespēja palikt Eiropā, izmantojot “zinātnieku vīzas”²⁷ un zilās kartes sistēmas piedāvātās iespējas. Taču ar juridisko tiesību piešķiršanu vien nepietiek; viņi jāpārliecina, ka Eiropas universitātes, pētniecības centri un ap tiem izveidotās inovācijas kopas ir pasaules līmeņa izcilības centri, kuros ir pievilcīgi dzīves un darba apstākļi.

Lai Eiropa sasniegtu izcilību pasaules mērogā, tai vēl vairāk jāpadziļina starptautiskā zinātniskā un tehnoloģiskā sadarbība. ES pētniecības programmas jau ir vienas no visatvērtākajām pasaulē. Arī Eiropas tirgi ir visatvērtākie pasaulē, un, balstoties uz skaidriem, paredzamiem un taisnīgiem noteikumiem, ļauj investoriem piekļūt integrējošam un konkurētspējīgam iekšējam tirgum, kurā ir 500 miljoni patērētāju.

Šī atvērtība jāveicina abos virzienos, izmantojot zinātnisko un tehnoloģisko sadarbību ar trešām valstīm. Starptautiskajai sadarbībai jāiet rokrokā ar integrētu pieeju, lai kopējo pētniecības, izstrādes un inovācijas projektu rezultāti nonāktu tirgū. Īpaši jāpiedāvā līdzvērtīga intelektuāla īpašuma tiesību aizsardzība, jānodrošina atvērta piekļuve savstarpēji

²⁷ Padomes Direktīva 2005/71/EK, OV L 289, 3.11.2005. 15. lpp., arī EK Ieteikums par īstermiņa vīzām pētniekiem.

savienojamiem standartiem, nediskriminējošs publiskais iepirkums un jānovērš citi nemateriāli šķēršļi tirdzniecībā atbilstoši starptautiskajām prasībām.

Lai Eiropa varētu pasaules mērogā konkurēt pētniecībā un inovācijā, tai jādarbojas vienoti. Patlaban ES dalībvalstis, reģionālās un pat vietējās iestādes sacenšas cita ar citu attiecībā uz zinātniskās sadarbības nolīgumiem, pasākumiem un biroju izvietojumu citās valstīs, tādējādi izkliešot un sadrumstalojot rīcību. Tas arī vājina Eiropas ietekmi sarunās ar galvenajiem tirdzniecības partneriem visā pasaulē par tirgus pieejamību uz vienlīdzīgiem noteikumiem. Tāpēc jāpaātrina progress, kas pēdējā laikā panākts, īstenojot Eiropas stratēģiskos pamatnorādījumus starptautiskajai sadarbībai zinātnes un tehnoloģiju jomā, kā arī Starptautiskās sadarbības stratēģiskajā forumā.

Turklāt daudzas, ja ne visas, sociālās problēmas, kurām jāpievēršas Eiropas pētniecībai un inovācijai, ir globāli nozīmīgas. Lai atrisinātu daudzas no šīm problēmām, jāapvieno centieni pasaules mērogā²⁸. Jo īpaši daudzām lielām pētniecības infrastruktūrām ir vajadzīgi milzīgi ieguldījumi, ko var panākt vienīgi ar starptautisko sadarbību.

Inovācijas savienības apņemšanās

- 30.** Eiropas Savienībai un tās dalībvalstīm līdz 2012. gadam jāievieš integrēta politika, lai nodrošinātu, ka vadošie akadēmiķi, pētnieki un inovētāji dzīvo un strādā Eiropā un pietiekami liels skaits augsti kvalificētu trešo valstu pilsoņu izvēlas palikt Eiropā.
- 31.** Eiropas Savienībai un tās dalībvalstīm zinātniskā sadarbība ar trešām valstīm jāuzskata par kopēji risināmu jautājumu, kura risināšanai jāizstrādā kopējas stratēģijas, kas veicinātu globālu pieeju un risinājumus sabiedrības problēmām, un, novēršot šķēršļus piekļuvei tirgum, atvieglot standartizāciju, intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzību un iepirkuma pieejamību, **radītu līdzvērtīgus konkurences noteikumus**. 2012. gadā Komisija, sadarbojoties ar Eiropas pētniecības telpu un balstoties uz Starptautiskās sadarbības stratēģiskā foruma veikumu, ierosinās kopējās ES un dalībvalstu prioritātes zinātnes un tehnoloģiju jomā, kuras tiks izmantotas, sagatavojot saskaņotas nostājas vai kopējās iniciatīvas sadarbībā ar trešām valstīm. Tikmēr ES un dalībvalstīm saskaņoti jādarbojas, slēdzot nolīgumus vai īstenojot pasākumus zinātnes un tehnoloģiju jomā ar trešām valstīm. Tiks pētīts, kurās jomās ES un dalībvalstis varētu slēgt “jumta nolīgumus” ar trešām valstīm.
- 32.** Eiropas Savienībai jāpastiprina sadarbība, ieviešot globālās pētniecības infrastruktūras. Līdz 2012. gadam jāpanāk vienošanās ar starptautiskajiem partneriem par pētniecības infrastruktūru, tostarp IKT infrastruktūru, izstrādi, ko dārdzības, sarežģītības un/vai savstarpējās izmantojamības prasību dēļ iespējams veikt tikai pasaules mērogā.

7. NO VĀRDIEM PIE DARBIEM

Lai Eiropas Savienība taptu par īstu inovācijas savienību, vairāku gadu garumā nepieciešama ilgstoša piepūle, cieša sadarbība un efektīva īstenošana visos līmeņos (ES, valsts, reģionālajā).

²⁸ Šai ziņā liela ir ES attīstības politikas nozīme.

Tādēļ ir skaidri jānosaka katra inovācijas savienības dalībnieka uzdevumi un atbildība, un jāievieš stingras uzraudzības mehānismi, lai nepieļautu novirzīšanos no mērķa.

7.1. Pētniecības un inovācijas sistēmu reformēšana

Lai gan ES līmeņa rīcība ir svarīga, valsts pētniecības un inovācijas sistēmu kvalitāte (un to savstarpējā iedarbība un iedarbība uz attiecīgajām iestādēm ES līmenī) tomēr ir izšķirīga, lai veicinātu uzņēmumu un iedzīvotāju spējas un gatavību ieguldīt. Ir nepieciešamas nozīmīgas reformas valsts un reģionālajā politikā.

Lai dalībvalstīm palīdzētu izstrādāt minētās reformas pašreizējos apstākļos, kad budžeta līdzekļi ir ierobežoti, Komisija ir apkopojusi pieejamos datus un noteikusi veiksmīgiem politiskiem pasākumiem raksturīgās iezīmes. Tās ietvertas I pielikumā. Daudzas no šīm iezīmēm jau ir ietvertas politikas saistībās, kas ierosinātas šajā paziņojumā. Dalībvalstis tiek aicinātas izmantot noteiktās politikas iezīmes, lai patstāvīgi visaptveroši novērtētu savas pētniecības un inovācijas sistēmas un lai pēc tam noteiktu galvenās reformas savās “Eiropa 2020” valsts reformu programmās, kas jāiesniedz līdz 2011. gada aprīlim. Šīs politikas iezīmes varētu būt svarīgas arī kandidātvalstīm un potenciālajām kandidātvalstīm.

Komisija noteiktās iezīmes izmantos par pamatu, lai atbalstītu dalībvalstu turpmāku apmaiņu ar labāko praksi un lai uzlabotu politisko ziņojumu izstrādes instrumentus (piemēram, *Trendchart* un *ERA-WATCH*). Komisija ir arī gatava palīdzēt veikt īpašus pārskatus par atsevišķām valstīm, kuros izmanto starptautisko ekspertu zināšanas. Jo īpaši Komisija centīsies izveidot jaunas stratēģiskas attiecības ar ESAO.

Komisija uzskata, ka (Konkurētspējas) padomei varētu būt jauns uzdevums – uzraudzīt dalībvalstu progresu saistībā ar to inovācijas reformām, kas ir daļa no vispārējās ekonomikas koordinācijas saskaņā ar stratēģiju “Eiropa 2020” (“Eiropas semestris”).

33. Dalībvalstis tiek aicinātas veikt pašvērtējumu, pamatojoties uz 1. pielikumā noteiktajām politikas iezīmēm, un valsts reformu programmās noteikt galvenos mērķus un svarīgākās reformas. Komisija atbalstīs šo procesu, apmainoties ar labāko praksi, veicot salīdzinošus novērtējumus un izveidojot datu bāzi. Šos elementus Komisija piemēros arī savās pētniecības un inovācijas iniciatīvās. Progresu uzraudzīs saskaņā ar integrēto ekonomisko koordināciju (“Eiropas semestris”).

7.2. Paveiktā novērtēšana

Progress ceļā uz inovācijas savienību jāvērtē Eiropadomes līmenī, ņemot vērā divus galvenos rādītājus saskaņā ar Eiropadomes prasībām: mērķis attiecībā uz ieguldījumiem pētniecībā un izstrādē un jauns inovācijas rādītājs.²⁹

Lai palīdzētu Komisijai izpildīt Eiropadomes prasību, ir izveidota augsta līmeņa darba grupa, kurā piedalās vadošie uzņēmējdarbības inovētāji un ekonomisti un kuras uzdevums ir noskaidrot rādītājus, kas pēc iespējas labāk atspoguļo pētniecības, izstrādes un inovācijas intensitāti; to darot, jāizvairās no dublēšanās ar 3 % ieguldījumu mērķi pētniecībā un izstrādē un jāpievēršas rezultātiem un ietekmei, un jānodrošina starptautiska salīdzināmība.

²⁹ Eiropadomes secinājumi, 2010. gada 25. un 26. marts, (EUCO 7/10).

Darba grupa secināja³⁰, ka ir steidzami jāuzlabo datu pieejamība un to rādītāju aptvērumu un kvalitāti, kurus izmanto inovācijas rezultātu noteikšanā un uzraudzībā, sākot ar tehnoloģisko inovāciju un beidzot ar citām inovācijas formām (piemēram, inovācija publiskajā sektorā). Darba grupa pētīja divas iespējas: trīs uzreiz pieejami rādītāji (to pamatā ir patentu pieteikumi, vidēji augsto un augsto tehnoloģiju produktu ieguldījums tirdzniecības bilancē un nodarbinātība zinātnesietilpīgās darbībās) un viens pats rādītājs (tas atspoguļo inovatīvu uzņēmējdarbības pasākumu veiksmīgu attīstību un dinamismu). Dati par uzņēmējdarbības demogrāfiju ir pieejami, tomēr ir nepieciešams papildu darbs (kas varētu ilgt divus gadus), lai izstrādātu rādītāju, kas konstatē ātri augošu inovatīvu uzņēmumu īpatsvaru ekonomikā.

Komisija ir izpētījusi darba grupas secinājumus un, neraugoties uz to, ka rādītāja izstrāde varētu ilgt divus gadus, tā ir izlēmusi ierosināt tikai vienu rādītāju, kura pamatā ir ātri augoši inovatīvi uzņēmumi, jo tas vislabāk atbilst Eiropadomes prasībām. Šis rādītājs ļauj precīzi noteikt ekonomikas dinamismu. Tas aptver nozīmīgu mūsu ekonomikas daļu, kurā radīsies izaugsme un darbavietas. Tas ir orientēts uz rezultātiem un atspoguļo to, kā inovāciju ietekmē pamatnosacījumi, kurus savukārt var ietekmēt politiskie lēmēji gan ES, gan valsts līmenī. Tas arī pievēršas būtiskiem trūkumiem, kas Eiropas Savienībai ir jānovērš, ja tā grib panākt citus inovācijas līderus pasaulē.

Komisija ir arī pārliecināta, ka inovācijas daudzšķautņainības dēļ ir nepieciešams plašāks rādītāju klāsts, lai pilnībā uzraudzītu progresu. Tādēļ, pamatojoties uz Eiropas inovācijas progresa ziņojumu, Komisija ir izstrādājusi pētniecības un inovācijas savienības progresa rādītājus, lai nodrošinātu salīdzinošu novērtējumu par ES un dalībvalstu rezultātiem, izmantojot plašu rādītāju klāstu, tostarp arī tos rādītājus, kurus noteikusi augsta līmeņa darba grupa. Rādītāju saraksts ir noteikts II pielikumā. Lai gan šajā sarakstā tiek izmantoti vislabākie pieejamie statistikas avoti, ir jāturpina darbs, lai izstrādātu rādītājus par tādiem aspektiem kā, piemēram, ar tehnoloģijām nesaistītā inovācija, dizains, pakalpojumu inovācija un rezultāti reģionālā līmenī.

34. Komisija ierosina sākt darbu, lai izstrādātu jaunu rādītāju, kas konstatē ātri augošu, inovatīvu uzņēmumu īpatsvaru ekonomikā. Tam būs nepieciešama dalībvalstu un starptautisko partneru cieša sadarbība. Ja šī sadarbība notiks, Komisija iesniegs nepieciešamos priekšlikumus un nekavējoties rīkosies, lai nākamajos divos gados izstrādātu šo rādītāju; tā attiecīgi sadarbosies ar ESAO, lai šis rādītājs laika gaitā saskaņā ar stratēģiju “Eiropa 2020” varētu kļūt par jaunu galveno rādītāju, kas ļauj salīdzināt ES veikumu ar tās galveno tirdzniecības partneru veikumu.

- **Komisija nekavējoties sāks uzraudzīt vispārējo progresu inovācijā, izmantojot pētniecības un inovācijas savienības progresa rādītājus (skatīt II pielikumu).**

7.3. Visu dalībnieku iesaistīšanās, lai taptu inovācijas savienība

Lai inovācijas savienība gūtu panākumus, izšķirīga nozīme būs ES iestāžu un citu ieinteresēto personu kopīgiem centieniem.

Eiropadomei saskaņā ar stratēģiju “Eiropa 2020” būtu jānosaka virziens un jānodrošina politisks stimuls.

³⁰ http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/geoghegan-quinn/hlp/index_en.htm.

Padomei būtu jāuzņemas vadošā loma, pieņemot pasākumus, kas nepieciešami ES pamatnosacījumu uzlabošanai. Pēc Eiropas inovācijas partnerību sākšanas Padomei vajadzētu nodrošināt, lai būtu ieviesti nosacījumi šo partnerību īstenošanai. Komisija ierosina Padomes sanāksmes reizi semestrī, lai pārrunātu inovācijas jautājumus; šajās sanāksmēs būtu iespēja tikt attiecīgajiem ministriem un konstatēt gūtos rezultātus, kā arī noskaidrot, kurās jomās būtu nepieciešams jauns impulss.

Eiropas Parlaments tiek aicināts prioritāri izskatīt inovācijas savienības priekšlikumus un iniciatīvas, tostarp tās, ar kurām konstatē Eiropas inovācijas partnerības un to panākumus. Komisija būtu gandarīta, ja Parlaments ik gadu rīkotu lielas debates par progresu un ja šajās debatēs piedalītos valstu parlamentu pārstāvji un ieinteresētās personas; šo debašu mērķis būtu apkopot nozīmīgu informāciju un saglabāt inovācijas savienības prioritāro vietu politiskajā darba kārtībā.

Eiropas Komisija izstrādās pamatiniciatīvā “Inovācijas savienība” noteiktās iniciatīvas. Komisija palīdzēs dalībvalstīm reformēt sistēmas un īstenos iniciatīvas, lai visos līmeņos sekmētu apmaiņu ar labu praksi. Komisija paplašinās Eiropas pētniecības telpas valdes (*ERAB*) pilnvaras un iesaistīs prominentus vadītājus no uzņēmējdarbības un finanšu vides, jaunus pētniekus un novatorus, lai nepārtraukti novērtētu inovācijas savienību, aplūkotu jaunās tendences un sniegtu ieteikumus par prioritātēm un darbībām. Komisija regulāri uzraudzīs progresu un reizi gadā ziņos par paveikto. Vajadzības gadījumā tā izmantos pilnvaras, kas tai piešķirtas ar Līgumu, un ierosinās valstīm pielāgotus ieteikumus šajā jomā, lai palīdzētu dalībvalstīm veikt reformas.

Dalībvalstīm (un to reģioniem) būtu jānodrošina nepieciešamo pārvaldes struktūru izveide tur, kur to vēl nav. Tām jāveic pamatīgs pašnovērtējums un jāmeklē iespējas reformēt sistēmas, lai veicinātu izcilību, sekmētu ciešāku sadarbību un īstenotu ES perspektīvā inteliģentu specializāciju. Dalībvalstīm jāpārskata no struktūrfondi finansētās darbības programmas, ņemot vērā prioritātes, kas noteiktas stratēģijā “Eiropa 2020”, turklāt tām jāmeklē iespējas piešķirt papildu resursus pētniecībai un inovācijai. Valsts reformu programmās, kas jāiesniedz līdz 2011. gada aprīlim, ir jānosaka konkrēti pasākumi, ko veiks, pasākumu īstenošanas termiņš un izdevumu pamatojums, ja izdevumi ir plānoti. Jaunajai Eiropas pētniecības telpas komitejai (*ERAC*) jāuzņemas uzdevums mudināt dalībvalstis, lai tās īsteno iniciatīvu “Inovācijas savienība”, jānodrošina attiecīgo rūpniecības ministriju piedalīšanās un koordinācija ar uzņēmējdarbības politikas grupu.

Ieinteresētās personas – uzņēmumi, vietējās iestādes, sociālie partneri, fondi, NVO – ir aicināti atbalstīt inovācijas savienību. Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja un Reģionu komiteja tiek aicinātas sadarboties ar organizācijām un struktūrām, ko tās pārstāv, lai mobilizētu atbalstu, veicinātu iniciatīvas un palīdzētu izplatīt labāko praksi.

Komisija sekmēs debates un ideju un labākās prakses apmaiņu, izmantojot informācijas apmaiņu tiešsaistē un sociālos sadarbības tīklus, kuri vērsti uz inovācijas savienību.

Lai aktīvāk atbalstītu šo pārmaiņu procesu un sekmētu inovācijas garu, Komisija papildus ierosinātajām Eiropas Parlamenta debatēm ik gadu sasauks inovācijas sanāksmi, lai pārrunātu situāciju saistībā ar inovāciju savienību. Tajā būtu jāiesaista ministri, Eiropas Parlamenta deputāti, uzņēmējdarbības vadītāji, augstskolu un pētniecības centru dekāni, baņķieri un riska kapitāla ieguldītāji, vadošie pētnieki, novatori un Eiropas pilsoņi.

I PIELIKUMS Pašnovērtēšanas instruments.
Pazīmes, kas liecina, ka valstu un reģionālās pētniecības un inovācijas sistēmas darbojas labi

1. **Lai stimulētu konkurētspēju un darba vietu izveidi, risinātu svarīgākos sabiedrības uzdevumus un uzlabotu dzīves kvalitāti, par svarīgāko politikas instrumentu tiek atzīta pētniecības un inovācijas veicināšana, un tas tiek darīts zināms sabiedrībai**
 - Publiskā sektora rīcība visās attiecīgajās politikas jomās, ieskaitot izglītību un prasmes, izstrādājumu un pakalpojumu tirgu, finanšu tirgu, darba tirgu darbību, uzņēmējdarbību un biznesa vidi, rūpniecības politiku, kohēzijas/telpisko plānošanu, infrastruktūru/IKT, kā arī nodokļu sistēmu, visos līmeņos tiek plānota un īstenota stratēģiskā, saskanīgā un integrētā satvarā, kura mērķis ir veicināt inovāciju un nostiprināt zināšanu bāzi un fundamentālos pētījumus.
 - Ja politikas virzieni un finansējums vērsti uz konkrētām prioritātēm, tās aizvien vairāk tiek orientētas uz galveno sociālo problēmu risināšanu, piemēram, resursu efektīvu izmantošanu, klimata pārmaiņām, veselību un novecošanu, kā arī uz konkurētspējas priekšrocību gūšanu, atrodot jaunus šo problēmu risinājumus.
2. **Pētniecības un inovācijas politikas virzienu veidošana un īstenošana tiek virzīta augstākajā politiskajā līmenī un pamatota ar daudzgadu stratēģiju. Politika un instrumenti tiek vērsti uz pašreizējo vai jauno valsts/reģionu stiprajām pusēm ES kontekstā (“pārdomāta specializācija”)**
 - Efektīva un stabila valdības struktūra, kura parasti tiek vadīta augstākajā politiskajā līmenī, nosaka vispārējas daudzgadu politiskās ievirzes un nodrošina pienācīgi koordinētu īstenošanu ilgtermiņā. Šo struktūru atbalsta tīkli, kuros darbojas visas attiecīgās ieinteresētās personas, piemēram, nozare, reģionu un vietējās iestādes, parlamenti un pilsoņi, tādējādi veicinādami inovācijas kultūru un veidodami savstarpēju uzticību starp zinātniekiem un sabiedrību.
 - Kad starptautiski izanalizētas stiprās un vājās puses valsts un reģiona līmenī, jaunās iespējas (“pārdomāta specializācija”) un norises tirgū, daudzgadu stratēģijā tiek izvirzīts noteikts skaits prioritāšu un izstrādāta paredzama politika un budžets. Stratēģijā pienācīgi atspoguļotas ES prioritātes, novērsta darba dubultošanu un fragmentārismu un reāli mēģināts izmantot iespējas kopīgu programmu izstrādei, pārrobežu sadarbībai un izmantots ES instrumentu sviras efekts. Divpusējā sadarbība ar valstīm ārpus ES notiek saskaņā ar skaidri formulētu stratēģijā un, ja iespējams, tiek koordinēta ar pārējām ES dalībvalstīm.
 - Tiek izmantota efektīva uzraudzības un pārskatīšanas sistēma, kas ļauj pilnībā izmantot rezultātu indikatorus, starptautiskus kritērijus un pēcnovērtēšanas instrumentus.
3. **Inovācijas politika tiek īstenota plaši, aptverot ne tikai tehnoloģisko pētniecību un tās lietojumus**

- Tiek aktīvi veicināta inovācijas izpratne plašā nozīmē — ieskaitot inovāciju pakalpojumu jomā, procesu uzlabojumus un organizatoriskas pārmaiņas, uzņēmējdarbības modeļus, tirgvedību, zīmolus un dizainu —, cita starpā tas saistīts ar starpdisciplīnu darbu, kas ietver lietotāju vai patērētāju grupas, kuras ir svarīgas atvērtās inovācijas dalībnieces.
- Politikas virzienus, kas pamatoti ar piedāvājumu un pieprasījumu, izstrādā konsekventi, izmantojot un palielinot vienotā tirgus absorbcijas spēju.

4. Pienācīgs un paredzams publiskā sektora ieguldījums pētniecībā un inovācijā vērsts jo īpaši uz privāto ieguldījumu stimulēšanu

- Tiek atzīts, ka publiskā sektora finansējums var daudz dot augstas kvalitātes zināšanu infrastruktūras nodrošināšanā un stimulēt izcilības saglabāšanu izglītībā un pētniecībā (ieskaitot piekļuvi pasaules līmeņa pētniecības infrastruktūrai), palielināt reģionu zinātnes un tehnoloģijas spējas un jo īpaši ekonomikas recesijas laikā atbalstīt inovāciju. Tādējādi, lai nodrošinātu paredzamību un ilgstošu ietekmi, publiskā sektora ieguldījumi izglītībā, pētniecībā un inovācijā ir atzīti par prioritāti un iekļauti daudzgadu plānu budžetā, vajadzības gadījumā tiek piesaistīts struktūrfondu finansējums.
- Publiskā finansējuma mērķis ir piesaistīt lielākus privātā sektora ieguldījumus. Tiek atklāti un pieņemti inovatīvi finansēšanas risinājumi (piemēram, publiskā un privātā sektora partnerības) un nodokļu stimuli. Ņemot vērā pārmaiņas apstākļos un nodrošinot optimālu atdevi no ieguldījumiem, tiek īstenotas reformas.

5. Pētniecības un izglītības politikas galvenais kritērijs ir izcilība

- Pētniecības finansējumu aizvien vairāk piešķir, izvērtējot konkurētspēju, un attiecībai starp pētniecības institucionālo un projektu finansējumu ir skaidrs, loģisks pamats. Ārējas profesionālapskates ceļā pēc starptautiski atzītiem kritērijiem tiek novērtēti institūti un pēc priekšlikumu kvalitātes un gaidāmajiem rezultātiem atlasīti projekti. Finansējums pētniekiem nav atkarīgs no valstu robežām un piederības institūtam. Publiskā sektora finansētās pētniecības rezultāti ir aizsargāti un tiek publicēti tā, lai veicinātu to izmantošanu.
- Augstākās izglītības un pētniecības institūtiem ir vajadzīgā autonomija, lai veiktu organizatorisko darbu izglītības, pētniecības un inovācijas jomā, izmantotu atklātas darbā pieņemšanas metodes un izmantotu alternatīvus finansējuma avotus, piemēram, filantropu finansējumu.
- Juridiskais, finansiālais un sociālais satvars, kas nodrošina karjeru pētniecībā, ieskaitot studijas doktorantūrā, salīdzinājumā ar starptautiskajiem standartiem, jo īpaši AS, piedāvā vilinošus nosacījumus kā vīriešiem, tā sievietēm. Tas ietver labvēlīgus apstākļus privātās un profesionālās dzīves līdzsvarošanai, profesionālajai izaugsmei un apmācībām. Tiek izmantoti stimuli, lai piesaistītu izcilākos starptautiska līmeņa talantus.

6. Izglītības un apmācības sistēmas nodrošina derīgo prasmju kopumu

- Politikas virzieni un stimuli nodrošina, lai vidējā līdz ilgā termiņā zinātnē, tehnoloģijā, inženierzinātnē un matemātikā darbotos pietiekami daudz diploma ieguvēju un pēcdiploma studentu un lai sabiedrība (cita starpā spēcīgās profesionālās un vispārējās izglītības, un apmācības sistēmās) apgūtu pienācīgu prasmju kopumu.
- Izglītības un apmācības sistēmu mācību programmas orientējas uz to, lai cilvēki iegūtu spējas mācīties un izkopt starpnozaru kompetences, piemēram, spēju kritiski domāt, risināt problēmas, radošumu, darbu komandā un starpkultūru un saziņas prasmes. Īpaša uzmanība tiek veltīta tam, lai novērstu inovācijas prasmju nepietiekamību. Izglītība un apmācība uzņēmējdarbībā ir plaši pieejama vai ietverta mācību programmās. Tālab tiek aktīvi veicinātas formālās izglītības un citu nozaru partnerības.

7. Reģionu, valstu un starptautiskā līmenī tiek aktīvi atbalstītas augstākās izglītības iestāžu, pētniecības centru un uzņēmumu partnerības

- Ja iespējams, pētījumus papildina instrumenti, kas atbalsta inovatīvu ideju piesaisti tirgum. Lai veicinātu sadarbību un dalīšanos ar zināšanām un izveidotu MVU labvēlīgāku uzņēmējdarbības vidi, tiek izmantoti tādi politikas virzieni un instrumenti kā inovācijas/zināšanu kopas, zināšanu pārneses platformas un izglītības kuponu sistēmas.
- Pētnieki un inovētāji spēj viegli pāriet no valsts uz privātajiem institūtiem un otrādi. Lai atvieglotu zināšanu pārnesi, izveidotu pētniecības uzņēmumus uz augstskolu bāzes un piesaistītu (risku) kapitālu un “biznesa eņģelus”, ir ieviesti skaidri noteikumi par intelektuāla īpašuma tiesībām, kā arī informācijas apmaiņas un atbalsta sistēmas.
- Nav šķēršļu starptautisku partnerību un sadarbības izveidei.

8. Pamatnosacījumi rosina uzņēmumus ieguldīt pētniecībā un izstrādē, uzņēmējdarbībā un inovācijā

- Politikas virzieni, kas veicina inovāciju, uzņēmējdarbību un uzlabo uzņēmējdarbības vides kvalitāti, ir cieši saistīti.
- Ir nodrošināti labvēlīgi apstākļi, kas veicina izaugsmi un stingru riska kapitāla tirgu jo īpaši sākotnējiem ieguldījumiem.
- Atbilstīgi Mazās uzņēmējdarbības aktam³¹ noteikumi, kas jāievēro uzņēmumu dibinot un tam darbojoties, ir vienkārši un veidoti no MVU perspektīvas. Juridiskais satvars ir caurredzams un atbilst situācijai. Tiek nodrošināta pienācīga noteikumu darbība. Tirgi ir dinamiski un konkurētspējīgi. Tiek veicināta vēlme uzņemties risku. Maksātspējas regulējums atbalsta uzņēmumu finansiālo reorganizāciju. Netiek diskriminēti uzņēmēji, kam pirmā uzņēmējdarbības pieredze nav bijusi veiksmīga.

³¹ “Vispirms domāt par mazākajiem” Eiropas Mazās uzņēmējdarbības akts. COM (2008)374.

- Tiek izmantota efektīva, finansiālā ziņā pieejama un lietderīga sistēma, kas aizsargā intelektuālo īpašumu, veicina inovāciju un saglabā ieguldījumu stimulus. Izmantojot efektīvu standartu izstrādes sistēmu, inovatīvo izstrādājumu un pakalpojumu tirgus tiek pastāvīgi atjaunināts.

9. Publiskā sektora atbalsts pētniecībai un inovācijai uzņēmumos ir vienkāršs, viegli pieejams un ļoti kvalitatīvs

- Pastāv nedaudzas ļoti mērķtiecīgas, skaidri nošķirtas un viegli pieejamas atbalsta shēmas, kas sader ar ES līmenī pieejamo atbalstu un kas tiecas novērst skaidri noteiktas problēmas tirgū, kuras saistītas ar privātā finansējuma piešķiršanu inovācijai.
- Finansējuma atbalsts ir pielāgots uzņēmumu, jo īpaši MVU, vajadzībām. Lielākā uzmanība tiek veltīta rezultātiem, nevis ieguldījumiem resursiem un kontrolei. Birokrātija ir minimāla, atlases kritēriji ir vienkārši un līgumslēgšanas un maksājumu saņemšanas laiks ir iespējami īss. Finansējuma shēmas tiek regulāri novērtētas un izvērtētas, ņemot vērā salīdzināmas shēmas citās valstīs.
- Valsts finansējums tiek piešķirts starptautiskās novērtēšanas procedūrās un veicina starptautisko sadarbību. Lai atvieglotu dalību ES programmās un sadarbību ar citām dalībvalstīm, noteikumi, procedūras un laika grafiki ir saskaņoti.
- Jauniem inovatīviem uzņēmumiem bieži ir pieejams specializēts atbalsts, kas palīdz tiem ātri īstenot tirgū idejas un veicina internacionalizāciju.

10. Publiskais sektors ir inovācijas dzinējspēks

- Publiskais sektors nodrošina stimulus inovācijai savās organizācijās un sabiedriskajos pakalpojumos.
- Lai uzlabotu sabiedriskos pakalpojumus, tiek aktīvi izmantots inovatīvo risinājumu publiskais iepirkums, tam paredzēts arī speciālais budžets. Konkursi orientējas uz rezultātiem, un līgumi tiek piešķirti pēc kvalitatīviem kritērijiem, kuri atbalsta inovatīvus risinājumus, piemēram, aprites cikla analīzi, nevis tikai pēc zemākās cenas. Tiek izmantotas iespējas rīkot kopējus iepirkumus.
- Ja iespējams, dati, kas ir valdību īpašumā, ir brīvi pieejami kā resursi inovācijai.

II PIELIKUMS

Pētniecības un inovācijas rezultātu tablo

Pēc šeit iekļautā rādītāju saraksta sagatavojams gada rezultātu tablo, kas ir viens no inovācijas savienības uzraudzības elementiem. Šos datus, kuru pamatā ir jaunākā pieejamā statistika, sagatavos par katru valsti, par Eiropas Savienību un par svarīgākajām ārpus savienības valstīm. Tiks gādāts, lai dati par ES valstīm būtu pieejami reģionu (t. i., subnacionālā) līmenī. Rezultātu tablo tiks sagatavots līdz 2020. gadam, un tas tiks regulāri pārskatīts atkarībā no jaunu datu avotu pieejamības un/vai jaunām politikas ievirzēm. Komisija rezultātu tablo vēlas iekļaut vēl vienu rezultātu rādītāju par dzimumu.

Rādītājs	Datu avots
POTENCIĀLS	
Cilvēkresursi	
1.1.1. Jauni doktorantūras studiju beidzēji (<i>ISCED</i> 6) uz 1000 iedzīvotājiem 25–34 gadu vecumā*	Eurostat
1.1.2. Terciāro izglītību apguvušu iedzīvotāju procents 30–34 gadu vecumā*	Eurostat
1.1.3. Vismaz augstākā līmeņa vidējo izglītību apguvušu jauniešu procents 20–24 gadu vecumā*	Eurostat
Atvērtas, izcilas un pievilcīgas pētniecības sistēmas	
1.2.1. Zinātnisku publikāciju līdzautori starptautiskos izdevumos uz miljons iedzīvotājiem	Thomson/Scopus
1.2.2. Zinātniskas publikācijas to 10 % publikāciju skaitā, uz kurām visvairāk atsauces visā pasaulē procentos no kopējām zinātniskajām publikācijām valstī	Thomson/Scopus
1.2.3. Ārpus savienības doktorantūras studenti ³² uz miljonu iedzīvotāju	Eurostat/OECD
Finanses un atbalsts	
1.3.1. Publiskā sektora izdevumi pētniecībai un izstrādei procentos no IKP	Eurostat
1.3.2. Riska kapitāls (sākotnējais, paplašināšanās un aizstāšanas) % no IKP	EVCA/Eurostat
UZŅĒMUMU DARBĪBAS	
Uzņēmumu ieguldījumi	
2.1.1. Uzņēmumu izdevumi pētniecībai un izstrādei procentos no IKP	Eurostat
2.1.2. Izdevumi inovācijai, kas nav pētniecība un izstrāde, % no apgrozījuma	Eurostat
Sadarbība un uzņēmējdarbība	
2.2.1. MVU iekšzeme inovācijas % no MVU	Eurostat

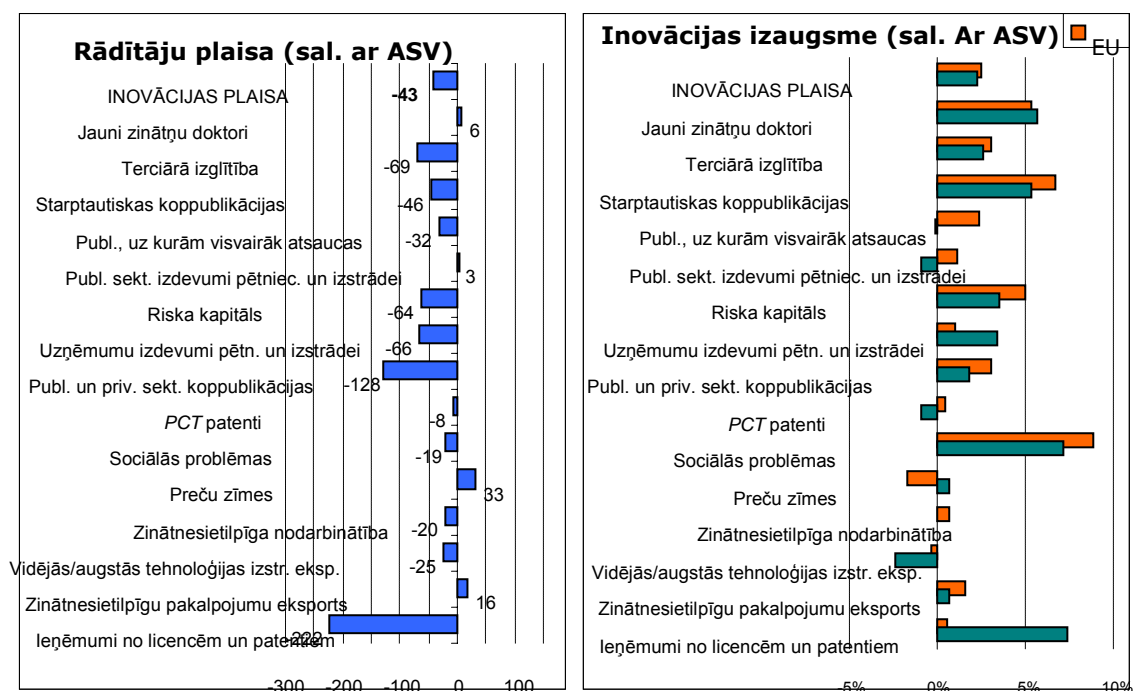
³² Valstīm ārpus Eiropas — ārzemju studenti doktorantūrā.

2.2.2. Inovātivi MVU, kas sadarbojas ar citiem, % no MVU	Eurostat
2.2.3. Publiskā un privātā sektora kopā izstrādātas publikācijas uz miljons iedzīvotājiem	Thomson/Scopus
Intelektuālie resursi	
2.3.1 <i>PCT</i> patentu pieteikumi uz miljardu euro IKP/PSL (pirktpējas līmenis)	Eurostat
2.3.2. <i>PCT</i> patentu pieteikumi sociālo problēmu jomā uz miljardu euro IKP/PSL (klimata pārmaiņu mazināšana; veselība)	ESAO
2.3.3. Kopienas preču zīmes uz miljardu euro IKP/PSL	OHIM/Eurostat
2.3.4. Kopienas dizainparaugi uz miljardu euro IKP/PSL	OHIM/Eurostat
REZULTĀTI	
Inovētāji	
3.1.1. MVU (vairāk nekā 10 darbinieku), kas ievieš izstrādājumu vai procesu inovācijas % no MVU	Eurostat
3.1.2. MVU (vairāk nekā 10 darbinieku), kas ievieš tirgvedības vai organizācija inovācijas % no MVU	Eurostat
3.1.3. Uzņēmumi, kam raksturīga liela izaugsme, (vairāk nekā 10 darbinieku) % no visiem uzņēmumiem ³³	Eurostat
Ietekme uz ekonomiku	
3.2.1. Nodarbinātība zinātnesietilpīgās darbībās (ražošana un pakalpojumi) % no kopējās nodarbinātības	Eurostat
3.2.2. Vidēji augsto un augsto tehnoloģiju ražotāju eksports % no kopējā izstrādājumu eksporta	UN/Eurostat
3.2.3. Zinātnesietilpīgie pakalpojumi % no kopējā pakalpojumu eksporta	UN/Eurostat
3.2.4. Tirgum jaunu un uzņēmumam jaunu inovāciju pārdevumi % no apgrozījuma	Eurostat
3.2.5. Ieņēmumi no licencēm un patentiem no ārzemēm % no IKP	Eurostat

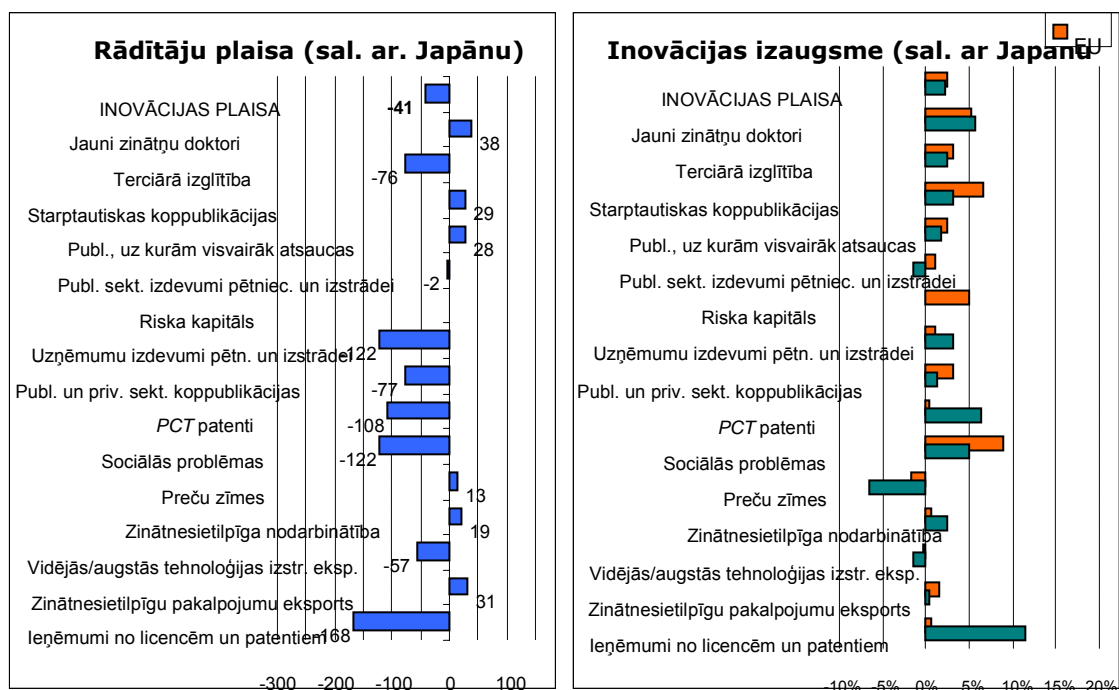
**Šiem rādītājiem iekļaujams sadalījums pa dzimumiem.*

³³ Ja līdz 2011. gadam tiek gūta pārlicība par datu pieejamību.

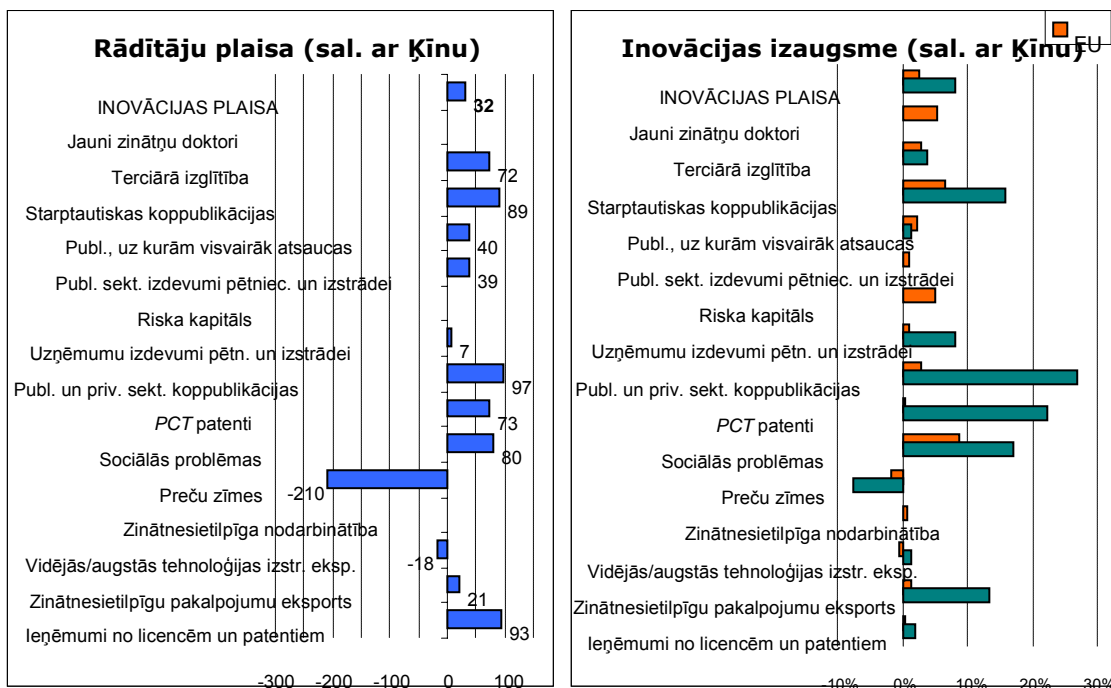
ES un ASV salīdzinājums

ES un Japānas salīdzinājums

ES un Ķīnas salīdzinājums

Piezīme. Salīdzinājuma pamatā ir jaunākie pieejamie dati: 2008. g. visiem rādītājiem, izņemot starptautiskās kōppublikācijas (2009); publikācijas, uz kurām visvairāk atsaucas (2007); publiskā un privātā sektora kōppublikācijas (2007); PCT patenti (2007); zinātnesietilpīga nodarbinātība (2007). Par Japānu dati nav pieejami attiecībā uz riska kapitālu un visjaunākie dati attiecībā uz zinātnesietilpīgu nodarbinātību 2005. gadā. Par Ķīnu dati nav pieejami attiecībā uz jaunajiem zinātņu doktoriem, riska kapitālu, patentu izmaksām, zinātnesietilpīgu nodarbinātību.

III PIELIKUMS.

Eiropas inovācijas partnerības.

Mērķi un darbības joma eksperimentālajā Eiropas inovācijas partnerībā attiecībā uz aktīvu un veselīgu novecošanu

1. Partnerības mērķis

Demogrāfiskā sprādziena paaudze ir sasniegusi pensijas vecumu, un to iedzīvotāju skaits, kuri vecāki par 60 gadiem, pieaug divreiz ātrāk nekā līdz 2007. gadam, t.i., par apmēram diviem miljoniem cilvēku gadā. Līdz 2050. gadam to cilvēku skaits, kuri būs vecāki par 50 gadiem, palielināsies par 35 %, bet to iedzīvotāju skaits, kuri būs vecāki par 85 gadiem, pieaugs trīs reizes. Ja saglabāsies šo vecuma grupu pašreizējais saslimstības līmenis, to eiropiešu skaits, kas slimo ar veciem cilvēkiem raksturīgām neirodeģeneratīvajām slimībām (Alcheimera un Parkinsona slimība) un citām slimībām (piemēram, vēzis un sirds un asinsvadu slimības), palielināsies par vairākiem miljoniem. Tamdēļ jāpaātrina skrīninga izvērsšana un tādu zāļu un ārstēšanas iespēju atklāšana, kā arī (neizvazīvas) diagnostikas metožu noteikšana, kas paredzētas slimību ārstēšanai un profilaksei. Turklāt ar inovatīviem risinājumiem, ieskaitot IKT un citas tehnoloģijas, ir iespējams izgatavot un piedāvāt augstas kvalitātes, personalizētas zāles un veselības un sociālo aprūpi, uzlabojot mūsu aprūpes sistēmas efektivitāti.

Tuvākajos gados labklājības sistēmās lielu spriedzi radīs tas, ka darbaspējīgo iedzīvotāju daļa samazināsies, bet pensijas vecuma iedzīvotāju ar veselības problēmām skaits palielināsies. Tajā pat laikā vecāka gadagājuma iedzīvotāju īpašo vajadzību risināšana rada jaunas tirgus iespējas tiem, kam izdotas atrast pārdomātus un inovatīvus risinājumus tādām problēmām, ar ko saskaras novecojošie iedzīvotāji, kā sociālā nošķirtība, biežāka krišana un ierobežotas pārvietošanās spējas. Jauni atklājumi un tas, ka vecākā gadagājuma iedzīvotāji ilgāk varēs dzīvot veselīgāk un pastāvīgi, būs būtisks ieguvums ne tikai sociālajā jomā, bet arī ekonomikā.

Inovācijas partnerības mērķi ir līdz 2020. gadam radīt iespēju iedzīvotājiem veselīgiem dzīvot ilgāk pastāvīgi, 2 reizes palielinot veselīgas dzīves gadu skaitu, un, sasniedzot šo mērķi, uzlabot sociālo un veselības aprūpes sistēmu ilgtspējību un efektivitāti, un izveidot inovatīvo izstrādājumu un pakalpojumu ES un pasaules tirgu, radot jaunas iespējas ES uzņēmējdarbībai.

2. Instrumentu izstrāde un izvērsšana

Aktīvas un veselīgas novecošanas partnerības darbam būs šādas galvenās daļas.

Nopietns pētniecības darbs (iespēju robežās) ar mērķi izstrādāt jaunas zāles vecāka gadagājuma cilvēkiem, jaunas ārstniecības metodes un diagnostikas instrumentus, jaunas institucionālās un organizatoriskās pieejas un jaunus risinājumus, kas ļaus uzlabot vecāka gadagājuma iedzīvotāju dzīves kvalitāti. Pētījumu var veikt, uzsākot jaunas pētniecības programmas un projektus (jo īpaši izmantojot iepirkumus pirmstirdzniecības posmā) vai arī koordinējot pašreizējās pētniecības programmas (kā tas jau notiek Alcheimera slimības vai sabiedrības novecošanas jautājumā, kas jau ir iekļauti ES kopīgajā plānošanā).

Demonstrācijas, izmēģinājuma projekti un liela mēroga pārbaudes, kurās iesaistīti vecākā gadagājuma iedzīvotāji, pacienti, aprūpes personāls, veselības aprūpes iestādes, nestacionārās aprūpes un aprūpes mājās iestādes, IKT infrastruktūru utt., lai mūsu risinājumus pietiekami plašā mērogā izmēģinātu dažādās valstīs un situācijās. Šādas demonstrācijas būs jāveic

dažādās vietās, tajā pat laikā nodrošinot salīdzināmību un savietojamību. To var atbalstīt ar tādiem ES un valsts instrumentiem kā struktūrfondi, Eiropas Investīciju banka un valstu vai Eiropas inovāciju fondi.

Nepieciešamo pamatnosacījumu un pieprasījuma izstrādes paātrināšana, iekļaujot uzlabotus klīnisko izmēģinājumu un pārbaužu noteikumus, ātras Eiropas Zāļu aģentūras jauno zāļu novērtējuma procedūras, patentēšanu un patenta tiesību aizsardzību, normatīvās prasības medicīnisko un personas datu aizsardzībai, atmaksu caur valsts veselības apdrošināšanas shēmām, valsts sektora (valsts iestāžu tīklu) koordinētus iepirkumus, telemedicīnai un pastāvīgai dzīvei nepieciešamo jauno iekārtu un pakalpojumu savietojamību noteikšanu un tiem nepieciešamo standartu un atsauces specifikāciju noteikšanu, aprūpes inovāciju un reti sastopamu slimību fonda izveidi un piekļuves trešo valstu tirgiem iespējamo šķēršļu novēršanu.

Gan pētniecībā un izstrādē, gan ar standartizāciju saistītos jautājumos jānosaka arī jomas, kurās būtu nepieciešama vai vēlama sadarbība ar trešām valstīm.

Tā īstenošanai noteikts skaits darba uzdevumu ar pasākumiem, kuru mērķis ir izpildīt šādus stratēģiskos mērķus:

- rast un izvērst inovatīvus risinājumus, klīniskas pārbaudes, zāles un medicīnisko aprūpi, lai apkarotu un ārstētu ar vecumu saistītas hroniskas slimības (piemēram, Alcheimera slimība, Parkinsona slimība, kā arī vēzis, diabēts, sirds un asinsvadu slimības un citas hroniskas slimības), tajā pat laikā sniedzot valsts atbalstu pētījumiem par mazāk sastopamām vai retām ar vecumu saistītām slimībām (kam nav pietiekams privātais pētījumu finansējums);
- izveidot jaunus politikas un uzņēmējdarbības inovatīvus modeļus vecākā gadagājuma iedzīvotāju integrētākām veselības un sociālās aprūpes sistēmām, uzlabojot aprūpi mājās un pašaprūpi; kā arī piemērot un plaši izmantot jaunus inovatīvus, arī uz IKT balstītus, risinājumus vecākā gadagājuma iedzīvotāju ilgtermiņa aprūpei, piemēram, hronisko slimību kontrole. Šajā darba uzdevumā būs iekļauta arī publisko iepirkumu veicināšana un ES mēroga sadarbība veselības aprūpes tehnoloģijas novērtēšanas jomā, kas arī palīdzēs īstenot šo mērķi. Veicināt inovatīvu risinājumu izstrādi un ieviešanu, arī uz IKT un citām tehnoloģijām balstītus izstrādājumu, ierīču un pakalpojumu risinājumus, kas īpaši piemēroti vecākā gadagājuma iedzīvotājiem, lai palīdzētu dzīvot aktīvāku un pastāvīgāku dzīvi, kā piemērus var minēt signalizācijas un drošības sistēmas, palīglīdzekļus ikdienas dzīvē, kritienu novēršanu, pakalpojumus sociālās dzīves uzlabošanai, mājas elektroniku un īpašu piekļuvi internetam.

3. Dalībnieki un pārvaldība

Lai īstenotu noteiktos mērķus, Komisija ir iecerējusi inovācijas partnerībā iesaistīt **visus** šīs jomas **galvenos dalībniekus Eiropā** un panākt no viņiem stabilu ilgtermiņa apņemšanos. Tas ietver ne tikai ES un dalībvalstu iestādes un regulatorus, standartu noteicējus un speciālistus iepirkumu jomā, bet arī pārstāvjus no veselības un sociālās aprūpes iestādēm, mediķiem un veselības un novecošanas pētniecības institūtiem. Privāto sektoru pārstāvēs farmaceitiskās ķīmijas un biotehnoloģijas ražošanas nozare, medicīnas iekārtu un palīgiekārtu ražotāji, IKT ražošanas nozare, veselības un sociālās apdrošināšanas sektors un riska kapitāla nodrošinātāji. Partnerībā svarīga būs lietotāju no vecākā gadagājuma iedzīvotāju grupas un aprūpes organizāciju dalība.

Īstenojot pamatiniciatīvas “Inovācijas savienība” pārvaldību, par aktīvas un veselīgas novecošanas partnerības sekmīgu īstenošanu atbild par veselību un digitālām programmām

atbildīgie komisāri. Komisija aicinās ieinteresētās personas no jau minētajām grupām piedalīties šajā partnerībā. Lai nodrošinātu efektīvu un savlaicīgu partnerības īstenošanu, tiks izveidota valde, kurā darbosies augsta līmeņa dalībvalstu pārstāvji, rūpniecības pārstāvji un vecākā gadagājuma iedzīvotāju aprūpes speciālisti. Valde pārraudzīs trīs darba grupas, kurās darbosies eksperti, praktiskajā darbā iesaistītie speciālisti un lietotāji un kuru galvenais uzdevums būs darba paku izstrāde un ieviešana.

Šī partnerība uzlabos visu dalībnieku rīcības efektivitāti. Savukārt Komisija racionalizēs un vienkāršos pašreizējās iniciatīvas šajā jomā. Partnerībā integrēs, piemēram, attiecīgās tehnoloģiju platformas, kopīgo plānošanu, vadošā tirgus iniciatīvas un citus saistītos projektus ar ES pamatprogrammu finansējumu.

Valdes pirmais uzdevums ir ar darba grupu palīdzību sešu mēnešu laikā izstrādāt stratēģisku darba programmu, kurā noteikta pētniecības programma, demonstrējumu un plašā mēroga izstrāžu prioritātes, noteikti veidi, kādos apvienot zināšanas, izvērtēts nepieciešamais finansējums un tā avoti un noteikta instrumentu un politiku izstrāde, lai pasteidzinātu pētījumu un inovāciju rezultātus un bez liekas kavēšanās izstrādājumus un pakalpojumus varētu laist tirgū. Tam pieskaitāma padziļināta analīze par vajadzībām pētniecībā un jau uzsākto darbu, lai netiktu veikts dubults darbs un lai nodrošinātu, ka partnerībā tiek izmantotas jaunākās pieejamās zināšanas un pieredze. Jānosaka īstenošanas atskaites punkti un uzraudzības instrumenti. Uzraudzības rādītāju izstrādāšanā un datu apkopošanā valdei palīdzēs īpaša darba grupa.

Citas iespējamās inovācijas partnerības, kuras Komisija līdz šim ir izskatījusi

Viedās pilsētas

Mērķis ir līdz 2020. gadam (par pamatu ņemot 2010. gada rādītājus) atbalstīt vairāku Eiropas progresīvāko pilsētu (kuru kopējais iedzīvotāju skaits ir vismaz 20 miljoni) centienus samazināt oglekļa emisiju par vairāk nekā 20 %, palielināt atjaunojamo energoresursu daļu elektroenerģijas ražošanā, apkurē un dzesēšanā par 20 % un enerģijas galapatēriņa efektivitāti par 20 %. Partnerība pierādīs, ka ES enerģētikas un klimata mērķi ir ātri īstenojami vietējā līmenī, vienlaikus parādot iedzīvotājiem, ka viņu dzīves kvalitāti un vietējo ekonomiku iespējams uzlabot ar ieguldījumiem energoefektivitātē, atjaunojamos energoresursos un energosistēmas apsaimniekošanas risinājumos (arī izmantojot viedās uzskaites un IKT inovācijas), kā arī ar efektīvāku pilsētas transportu.

Eiropa, kas efektīvi izmanto ūdens resursus

Partnerības mērķis ir sekmēt pasākumus, kas paātrinās inovāciju ūdenssaimniecībā un likvidēs šķēršļus inovācijai. Ar pasākumiem paredzēts īstenot ES ūdens resursu politikas mērķus, samazinot šķēršļu ietekmi uz ES ūdenssaimniecību, uzlabojot ūdensapgādes drošību un izvirzot Eiropas ūdenssaimniecības nozari par vadošo pasaules mērogā.

Mūsdienu sabiedrības ilgtspējīga apgāde ar izejvielām, kas nav saistītas ar enerģijas ražošanu

Mērķis ir nodrošināt drošas piegādes ķēdi un efektīvu un ilgtspējīgu vadību, kā arī ar enerģijas ražošanu nesaistītu izejvielu izmantošanu visā vērtību ķēdē Eiropā. Tas jo vairāk ir nepieciešams, lai rastu risinājumu dažādajām problēmām, ar ko saskaras mūsu sabiedrība. Desmit izejmateriālu ieguves, apstrādes un pārstrādes eksperimentālu inovatīvu ražotņu demonstrācija un aizstājēju atrašana vismaz trīs būtiskām izejvielām ir šīs partnerības pamatuzdevums.

Eiropas pilsoņu un uzņēmumu viedā mobilitāte

Partnerības mērķis ir Eiropā nodrošināt vienotu integrētu transportu un efektīvu loģistiku, veicinot plašu un koordinētu intelektiska transporta sistēmas (ITS) izstrādi un izvēršanu. Inovācijas partnerības darbs balstīsies uz pieejamajiem pētniecības un izstrādes rezultātiem, tos izmantos turpmākai inovācijai un konkrētas darbības izvēršanai, paralēli turpinot arī pētniecības un politikas pasākumus un pieņemot tiesību aktus.

Lauksaimniecības ražība un ilgtspēja

Pieprasījums pēc pārtikas pasaulē nākamajos divdesmit gados būtiski palielināsies. Šis partnerības mērķis ir veicināt resursu ziņā efektīvu un produktīvu lauksaimniecības nozari, kas rada nelielu emisiju apjomu un kas ir saskaņā ar tādiem būtiskiem dabas resursiem, no kā lauksaimniecība ir atkarīga, kā augsne un ūdens. Mērķis ir nodrošināt drošu un pastāvīgu pārtikas, lopbarības un biomateriālu piegādi, gan ar jau pastāvošajiem produktiem, gan jauniem. Ir nepieciešams uzlabot vides saglabāšanas procesu, pielāgoties klimata pārmaiņām un mazināt to ietekmi. Partnerība veidos tiltu starp progresīviem pētījumiem un tehnoloģijām un lauksaimniekiem, uzņēmumiem un konsultatīvo pakalpojumu sniedzējiem, kam tie ir nepieciešami.